SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 120, ЧИСЛО 45, П'ЯТНИЦЯ, 8 ЛИСТОПАДА 2013 РОКУ 1893 Vol. 120, No. 45, FRIDAY, NOVEMBER 8, 2013 $1.00

Дж. Паєт: „Мабутнє України в Європі"

29 жовтня перед студентами і професорами Національного університету „Києво-Могилянська академія" виступив з великою промовою Посол США в Україні Джефрі Паєт. Нижче вміщуємо найістотніші витяги з неї, що стосуються погляду на Україну як країну, котра обрала зовнішньополітичний курс на інтеґрацію з Європейським союзом.

...З часу мого прибуття до Києва я мав змогу зустрічатися з керівництвом України, її студентами, підприємцями, інтелектуалами, журналістами і звичайними громадянами, спостерігати і слухати їх. Мене тішить те, що я чую. Тішить завзяття студентів, таких як ви, енерґія співробітників громадських організацій, які займаються розв'язанням найскладніших соціяльних питань в Україні, а також активна позиція журналістів у протидії цензурі і залякуванням. На мене також справило враження ваше політичне керівництво, а саме – серйозність, з якою український уряд ставиться до підписання Угоди про асоціяцію з Європейським союзом у листопаді з метою зміцнення інституційних взаємин України з Европою.

Проте, у мене склалось загальне враження, що Україна – інтроверт. Що Україна так зосереджена на власних внутрішніх проблемах, що, обговорюючи їх, вона не помічає всього того, що відбувається навколо. Виступаючи тут, хочу довести, що лише зосередившись на зовнішньому світі, взаємодіючи з Европою і рештою світу – саме таким шляхом – Україна знайде своє місце серед незалежних, демократичних і заможних країн світу...

...Україна розширятиме горизонти свого бізнесу не лише на схід і захід , але й на північ і південь. На півдні Туреччина, країна, яка розширює власні взаємини з Европейським союзом, відкриває нові можливості для експорту, інвестицій та співробітництва і є прикладом того, які вигоди приносять розумні економічні реформи.

На півночі в України залишатимуться важливі і дуже глибокі взаємини з Росією. Економічні і культурні зв'язки лише розширюватимуться в міру зростання українського ринку. Нещодавно голова Европейської Ради Герман ван Ромпей заявив студентам в Санкт-Петербурзі, що Угода про асоціяцію з Европейським союзом не шкодитиме давнім зв'язкам України з Росією, і поставив питання: „Чому має йтися про вибір або/або?". Президент Барак Обама згоден з нашими европейськими колегами, кажучи, що „...це не гра з нульовою сумою". Асоціяція України з Европейським союзом може відкрити нові можливості і для Росії: у міру того, як розширюватиметься торговельне й ділове співробітництво, з'являтимуться і нові ринкові можливості. Адаптаційний період може бути складним, але тісніші взаємини з Европою слугуватимуть на користь довготрива-

(Закінчення на стор. 13)

Митрополита А. Шептицького посмертно нагороджено за порятунок євреїв

На фото (зліва): Національний директор Антидефамаційної ліґи Абрагам Фоксман; Національний голова ліґи Барі Киртіс-Люшера; Єпископ Стемфордської єпархії Української Католицької Церкви Павло Хомницький; внучатий племінник Митрополита Андрея Шептицького проф. Єжи Вайман (тримає нагороду); Головний рабин України Яків Дов Блайх і член ради директорів Українсько-еврейських зустрічей Берл Родал. (Фото: ADL)

ВАШІНҐТОН. – Антидефамаційна ліґа (ADL) – американська організація боротьби з антисемітизмом – нагородила посмертно Митролита Української Греко-Католицької Церкви Андрея Шептицького за „відвагу і героїзм у порятунку євреїв" у роки Другої світової війни.

Як мовиться в повідомленні, оприлюдненому

(Закінчення на стор. 16)

Удосконалюється доступ до архівів

УЖГОРОД. – 25 жовтня Центр досліджень визвольного руху презентував в Ужгородському національному університеті результати проєкту „Електронний архів Українського визвольного руху avr.org.ua".

Як відзначив керівник проєкту Андрій Когут, за сім місяців праці – від березня цього року – електронний архів відвідало 44,220 унікальних користувачів, які переглянули майже пів мільйона сторінок.

„Сучасні технології відкрили багато нових можливостей як для архівістів, так і для істориків. На електронному архіві кожен документ можна завантажити у повному обсязі без скорочень і поправок. Тобто архів дозволяє отримати повний доступ до історичних джерел", – підкреслив А. Когут.

Проректор з науково-педагогічної праці і перспектив розвитку університету, проф. Роман Офіцинський відзначив, що сам уже тривалий час користується електронними архівами та рекомендує це колеґам у дослідницькій роботі.

А. Когут також закликав користувачів е-архіву до співпраці – надавати документи в електронному вигляді для поповнення сайту. „Кожен може допомогти зробити електронний архів кращим, надавши цифрові копії документів або надіславши нам поради щодо покращення опису документів. Спільна участь у розбудові архіву забезпечить дослідникам більше можливостей для наукового пошуку, базованого на вільному та відкритому доступі до джерел, щоб за допомогою фактів докладніше вивчати і глибше розуміти наше історичне минуле", – підсумував А. Когут.

Науковці УжНУ вже практично підтримали ініціятиву поповнення Електронного архіву визвольного руху avr.org.ua копіями документів, що зберігаються в архівних установах Закарпатської области, у тому числі й про 1930-ті роки і боротьбу за Карпатську Україну.

Нагадаємо, Електронний архів українського визвольного руху avr.org.ua, що був відкритий у березні, є спільним проєктом Центру досліджень визвольного руху, Львівського національного університету ім. Івана Франка та Національного музею „Тюрма на Лонцького" у Львові. Сьогодні в е-архіві доступні копії понад 11 тис. раніше закритих документів, які висвітлюють історію українського визвольного руху XX ст. На сайті Е-архіву описані електронні копії документів, систематизовані за проблемно-хронологічним принципом і постійно поповнюватимуться. Місія проєкту – робити минуле українського народу доступним для пізнання.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Підписали угоду про сланці

КИЇВ. – 5 листопада компанії „Шеврон-Україна" і „Надра Олеська" підписали угоду, необхідну для видобутку сланцевого газу на Олеській площі, що дозволить почати роботи з розвідки газу. „Шеврон" інвестує у початковий етап 350 млн. дол. Загальні інвестиції у видобуток газу можуть перевищити 10 млрд. дол. Україна в 2012 році провела три конкурси на укладення угод про розподіл продукції щодо Юзівського родовища (Харківська та Донецька області), Олеського (Львівська та Івано-Франківська області) та Скітського (глибоководний шельф Чорного моря). Їх виграли, відповідно, англо-голяндська „Шел", американська „Шеврон" та консорціюм на чолі з американською „Ексон Мобіл". Львівська та Івано-Франківська обласні ради домоглися того, що областям „Шеврон" погодилась відшкодовувати збиток, нанесений навколишньому середовищу і забезпечувати відновлення ґрунтів. *(Бі-Бі-Сі)*

Д. Медвєдєв погрожує Україні

МОСКВА. – Прем'єр-міністер Росії Дмитро Медвєдєв 5 листопада дав розширене інтерв'ю компанії „Ройтерс", зокрема про вазємини між Україною та Росією у контексті наміру Києва підписати Угоду про асоціяцію з Евросоюзом. Д. Медвєдєв зазначив: якщо Україна не розрахується за газ, Росія припинить його постачати без передоплати. Також він натякнув, що Київ пожалкує, якщо буде далі зближуватися з Европою. „Якщо вони вибрали цю дорогу, хай вони по ній ідуть, але хай потім не кусають собі лікті", – заявив Д. Медвєдєв. *(„Голос Америки")*

Дж. Кері написав до В. Януковича

КИЇВ. – Державний секретар США Джон Кері передав Президентові України Вікторові Януковичу спеціяльного листа, якого до Києва привезла заступник Державного секретаря США Вікторія Нуланд. „Ми провели довгу, але плідну розмову, протягом якої президент чітко дав зрозуміти, що зробив вибір на користь Европи", – заявила В. Нуланд після зустрічі 4 листопада. Під час розмови йшлося про виконання Україною критеріїв підписання Угоди про асоціяцію з Евросоюзом. Дж. Кері написав, що Україна досягла значного проґресу на шляху европейського вибору, і закликав зробити те, що залишилося, аби успішно завершити подорож до Вільнюса. *(Бі-Бі-Сі)*

Музейники обурені

КИЇВ. – Призначення 23-річної Анастасії Фурман 31 жовтня на посаду заступника директора Національного військово-історичного музею України, який має філії в Крутах, на Волині, в Севастополі, обурило професійних музейних працівників. Дівчина не має спеціяльної освіти, не володіє українською мовою. До неї на цій посаді працював полковник Микола Абрамов. „Уже кілька років спеціялістів, людей з досконалим знанням музейної справи замінюють на випадкових людей без обговорення, без участи громадськости, без жодних пояснень", – скаржиться голова Всеукраїнської асоціяції музеїв Сергій Кролевець. Журнал „Музеї України" звернувся до Президента Віктора Януковича з проханням вплинути на кадрову політику Міністерства оборони. *(Бі-Бі-Сі)*

М. Азаров відкрив пам'ятники

КИЇВ. – Прем'єр-міністер Микола Азаров з нагоди визволення Києва з німецької окупації відкрив 5 листопада у столичному парку Вічної слави два пам'ятні знаки двічі Героям Радянського Союзу – генералові армії Іванові Черняховському та маршалові бронетанкових військ Петрові Рибалкові. Меморіяльний комплекс включатиме 40 пам'ятних знаків воїнам, які виявили героїзм під час Другої світової війни. Рішення створити Алею воїнської слави до 2015 року прийняв Президент Віктор Янукович у 2012 році. Український письменник Сергій Пантюк з цього приводу заявив: „А що нам святкувати? Що одні окупанти посунули з території Києва інших? Велике свято, що й казати. Незалежна Україна не має відзначати знаменних дат свого окупанта". *(„Українська правда")*

„Наш конкурс – справа державного значення"

9 листопада на Житомирщині розпочнеться вже 14-ий з черги Міжнародний конкурс з української мови ім. Петра Яцика. Це вже традиція: щороку, в День української писемности та мови, врочистий початок нового мовного маратону відбувається в іншій області України. Попередні відкривалися на Черкащині, Волині, Львівщині, Кіровоградщині, Запоріжжі, Чернігівщині, в Криму, на Буковині, Закарпатті, Дніпропетровщині, Миколаївщині та Рівненщині. Про те, яким очікується нинішнє змагання юних шанувальників української мови, розповів у розмові з київським філологом Сергієм Гриценком голова Координаційної ради конкурсу, виконавчий директор Ліґи українських меценатів Михайло Слабошпицький. Нижче вміщуємо текст цієї розмови.

– Конкурс ім. Петра Яцика далі крокує Україною. Що допомогло відстояти цю освітньо-виховну акцію, адже відомо, як затято виступав проти цього конкурсу Міністер освіти Дмитро Табачник?

– Конкурс ім. Петра Яцика оборонив сам себе. Тобто його безсумнівна успішність і популярність в Україні. З цим унікальним патріотичним проєктом, у якому беруть участь мільйони школярів та студентів – і то не тільки в Україні, а й у понад двох з половиною десятках країн – просто нема що порівняти. Крім того, група відомих письменників і вчених закликала Президента Віктора Януковича захистити конкурс від Дмитра Табачника.

– Конкурс вимагає значних затрат. У котрійсь з присвячених йому публікацій я прочитав, що тільки преміяльний його фонд становить майже пів мільйона гривень. Як Вам вдається щороку збирати необхідну суму?

– Тут я мав би подати довгий перелік меценатів проєкту. А починати список треба з президента Ліґи українських меценатів – голови Наглядової ради Фармацевтичної фірми „Дарниця" Володимира Загорія. Внесок „Дарниці" у бюджеті конкурсу – 300-400 тис. грн. Ліґа має надійних партнерів на австралійському континенті – це Союз українок Австралії (голова – Галина Касіян, секретар – Валентина Домазар) і в США – Фундація ім. Івана Багряного (голова – Галина Воскобійник, скарбник – Олексій Коновал). Постійно підтримує наш проєкт Акціонерне товариство „Оболонь" (президент – Олександер Слободян). Упродовж років нас підтримує „Експрес-банк" (голова правління – Юрій Джус). У Торонто є людина, яка записала своє ім'я в історію вже 14 конкурсів, ставши меценатом кожного з них. Це – мій добрий приятель Леонід Ліщина.

Треба назвати й торонтців Романа Колісника, Олександра Харченка, Степана Горлача. Також – Ліду Палій, Іллю Яремчука, Миколу Латишка, Василя Мойсяка, Андрія Коморовського, Василя Славича, Ігоря Мірецького, Василя Чупринду, Євгена Бочана, Олю та Юрія Татарків (США) та Крайову управу Братства ветеранів Української дивізії „Галичина" (Австралія, голова – Теодор Андрушко). Реґулярно підтримує мовний турнір Леся Ткач (у літературі вона знана як Леся Богуславець) – дочка світлої пам'яті Дмитра Нитченка.

Ще при цій нагоді маю сказати вдячні слова на адресу Марії Коломієць зі Львова, яку ніхто не аґітував за конкурс – вона сама взялася підтримувати його.

Окремо треба сказати про велику фінансову підтримку, що її надавала конкурсові Юлія Тимошенко.

– Минулого року було чимало нагород від народних депутатів. Чи передбачаються вони у теперішньому конкурсі?

– Торік депутати не вперше виступили у ролі меценатів конкурсу. І в попередні роки свої персональні нагороди вручали Микола Кульчинський, Михайло Косів, Павло Мовчан. У 13 конкурсі до них додалися Ірина Фаріон, Лілія Гриневич, Богдан Бенюк, Володимир Бондаренко, Олексій Кайда, Олег Канівець, Денис Дзендзерський, Ігор Васюник, Роман Ілик, Юрій Дерев'янко. Знову мав свою нагороду голова „Просвіти" Павло Мовчан. А Віктор Набруско вручив нагороду „Волинського Братства" – воно єдине з усіх земляцтв відгукнулося на нашу пропозицію встановити грошові нагороди для своїх земляків, які стануть переможцями

(Закінчення на стор. 7)

„Щедрик" співали 600 хористів

Марта Осадца

ЛЬВІВ. – 26 жовтня на площі Ринок понад 600 виконавців з 20 хорів виконали всесвітньо відому українську пісню Миколи Леонтовича „Щедрик". Цим самим був встановлений рекорд України з колективного виконання пісні, що й було підтверджене представником „Книги рекордів України".

Керував співом хормайстер Рубен Толмачов. Ініціювали дійство творці телепроєкту „Битва хорів", що вийде на телеекрани на початку листопада, щоб популяризувати хоровий спів в Україні. Серед суддів проєкту – Ніна Матвієнко.

На закінчення учасників дійства своїм співом порадував секстет „Man Sound", яким керує Р. Толмачов.

Керує співом хормайстер Рубен Толмачов. (Фото: Марта Осадца)

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Напівправда Володимира Путіна

Петро Часто

Світова медія обговорює дивну новину: згідно з визначенням американського журналу „Forbes", найвпливовіша людина 2013 року – Президент Росії Володимир Путін. Лише другим є Президент Барак Обама, лише четвертим – Папа Франциск, і лише за Папою іде Канцлер Німеччини Анґела Меркель.

Читачеві, який би волів переставити ці імена в іншому порядку, не варто перейматися, бо „Forbes", попри його популярність, не є істиною в останній інстанції, і редакційні експерти дивилися на В. Путіна не з неба, а з грішної землі, застосовуючи до оцінки лише деякі критерії – з неосяжної кількости можливих. Тому їхній присуд щодо В. Путіна сприймається не без стенання плечима і не без саркастичної посмішки.

Цікаво, що коли російські журналісти попросили шеф-редактора „Forbes" Майкла Нора пояснити, що саме зробило російського керівника найвпливовішою людиною року, то почули ось таку туманну відповідь: „Я не можу точно сказати, чому Путін став першим. Це колективна думка...". І далі М. Нор намагався зв'язати декілька фактів з міжнародного життя в таку лінію, котра сама по собі вела б до визнання особливої ролі В. Путіна: мовляв, у той час, коли Президент Б. Обама безпорадно застряг у бюджетній кризі, коли на США впала пляма таємного підслуховування телефонів світових провідників – В. Путін тим часом звертав на себе увагу світу своєю рішучістю і послідовністю, зокрема у питанні сирійської хемічної зброї – саме він допоміг практично розв'язати це вкрай гостре питання, і експерти з „Forbes", можливо, передусім зважили саме на це.

Можливо й так, а проте не зле було б враховувати, що сирійська хемічна зброя насправді – російська, ще з часів СРСР, то Москва найкраще й знала, що з нею тепер чинити.

Одначе, річ не у журналі „Forbes" і не в тому, що він тяжко помиляється щодо реального впливу і ваги В. Путіна. Просто правильніше звучало б не „став найвпливовішою людиною на плянеті", а – „дуже хоче стати". І саме цей його намір і те, що криється за цим, спонукає до найпильнішої уваги і найсерйознішої аналізи з боку російської, української і світової громадськости. Тому що йдеться про новий великий обман – не менший, ніж ним була совєтська імперія – і про засоби, що їх наївні люди і слабкі державні провідники можуть приймати за чисту монету.

Протягом трьох вересневих днів, від 16-го до 19-го, у Валдаї, старовинному російському містечку на Новгородщині, засідав, вже десятий раз з черги, Міжнародний дискусійний клюб „Валдай", на якому В. Путін приміряв до себе ролю морального реформатора міжнародного маштабу.

Уривок зі статті незалежної московської журналістки Лілії Шевцової „Валдайська доктрина Путіна" („Щоденний журнал", 23 вересня): „...Сутність Валдайської доктрини Путіна – не лише відкидання, але й стримування Заходу як сукупности ліберально-демократичних норм в Росії, а поза Росією – як західніх зовнішньополітичних інтересів... Путін відкидає Захід як систему, як спосіб мислення, як спосіб життя. Ідею про „унікальність" російської цивілізації Путін висловив ще під час своєї президентської кампанії. Тепер же він уточнює, що є його ціллю. Ціллю є „держава-цивілізація", котра будується на традиційних цінностях, скріплена передусім Православною Церквою. Стрижень цієї держави-цивілізації – самодержавство... Мова йде про повернення до архаїчного, войовничого, фундаменталістського самодержавства, котре відверто протиставляє себе ліберальним демократіям... Ще ніколи російський керівник не говорив так відверто і емоційно про своє неприйняття Заходу і про загрозу, котру несе світові західня цивілізація. Він говорив „про відмову" евроатлантичних країн „від своїх коренів, в тому числі й від християнських цінностей", про заперечення ними моральних засад"...".

Чи В. Путін усе це вигадав? На жаль, ні. Тому відомий київський публіцист і вчений-політолог з Могилянки Ігор Лосєв пише з цього приводу в „Українському тижні" (16 жовтня), що ніяк не можна злегковажити критикою з уст В. Путіна, бо ці самі моральні звинувачення на

(Закінчення на стор. 7)

Відбувся міжнародний форум у Білій Церкві

БІЛА ЦЕРКВА, Київська область. – Міжнародний форум „Україна-ЕС. Від Асоціяції до членства" відбувся 23 жовтня за сприяння Інституту европейського поступу, міської влади, Центру зовнішньополітичних досліджень „ОПАД" та громадянської кампанії „Евронаступ".

У форумі взяли участь Валерій П'ятницький – урядовий уповноважений з питань европейської інтеґрації, Василь Костицький – голова Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі, Марюс Януконіс – заступник Посла Литовської Республіки в Україні, Марек Шафін – заступник Посла Словацької Республіки в Україні, Едуард Ільїн – директор Інституту европейського поступу, Сергій Пархоменко – директор Центру зовнішньополітичних досліджень „ОПАД" та інші.

На форумі зазначено, що Україна за угодою про асоціяцію отримає не лише всеохоплюючу поглиблену Зону вільної торгівлі з ЕС, але й ряд галузевих домовленостей, що дозволить країні отримати максимум вигоди від асоціяції. Цим необхідно скористатися. Додаток до Угоди про асоціяцію про Зону вільної торгівлю вступить в силу майже одразу і дозволить конкурувати українським товарам з европейськими на ринку ЕС.

Центр зовнішньополітичних досліджень

Учасники Міжнародного форуму в Білій Церкві. (Фото: „ОПАД")

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Протест проти Митрополита Володимира

КИЇВ. – Майже 4,000 представників проросійських православних організацій провели 4 листопада в центрі Києва хресну ходу, протестуючи проти заяв Митрополита Української Православної Церкви Московського патріярхату Володимира (Сабодана), який підтримав евроінтеґраційний курс України. Учасники ходи передали до канцелярії київської метрополії вимогу звільнити Митрополита Володимира і рушили до представництва Евросоюзу, де роздавали перехожим аґітаційну літературу. *(Бі-Бі-Сі)*

Послів США та ЕС непокоять вибори

КИЇВ. – Голова Центральної виборчої комісії Михайло Охендовський 1 листопада обговорив проведення 15 грудня повторних виборів народних депутатів з Послом США в Україні Джефрі Паєтом та головою Представництва Евросоюзу в Україні Яном Томбінським. Зустріч відбулася на прохання керівництва дипломатичних місій США та ЕС в Україні. М. Охендовський запевнив послів у твердому намірі провести виборчий процес відповідно до українського законодавства та міжнародних виборчих стандартів. *(Бі-Бі-Сі)*

Акція „Не купуй російське!"

КИЇВ. – „Українців закликають не купувати російські товари на знак протесту проти торговельної війни, яку Москва оголосила минулого літа", – повідомила 4 листопада газета „Сєгодня", коментуючи появу написів „Не купуй російське!" у київських підземних переходах. „Стіна відчуження українців від Росії, яку почала споруджувати сама Росія торговими війнами, тепер стане ще вищою, – заявив політолог Вадим Карасьов. – Міт про братні народи буде похований", – наводить газета слова експерта. Газета також називає частиною „великої російської гри" скандальні заяви радника Президента Росії Володимира Путіна Сергія Глазьєва, який неодноразово попереджав про небезпеку підписання Угоди про асоціяцію між Києвом та Евросоюзом. *(Бі-Бі-Сі)*

У пам'ять Василя Макуха

КИЇВ. – 5 листопада минуло 45 років з дня самоспалення на Хрещатику Василя Макуха з Дніпропетровська, колишнього політв'язня і вояка УПА, який таким чином протестував проти радянського тоталітаризму. КҐБ вжило заходів, аби про вчинок В. Макуха ніхто не дізнався, однак, інформацію про нього поширювали у самвидаві, й невдовзі такі ж акції вчинили ще двоє українців – Микола Бориславський та Олекса Гірник. На батьківщині В. Макуха у Карові на Львівщині днями відкрили меморіяльну дошку. Міська влада столиці обіцяла відкрити пам'ятний знак на Хрещатику у січні, до Дня українського політв'язня. *(Радіо „Свобода")*

Фреґат прогнав піратів

КИЇВ. – Фреґат „Гетьман Сагайдачний" 5 листопада попередив напад піратів на цивільне судно „Manjin cild" в Аденській затоці, де український корабель здійснював патрулювання в рамках операції НАТО з протидії піратству „Океанський щит". Цивільне судно звернулося по міжнародному радіоканалу за допомогою до українців та повідомило, що їх переслідують пірати. Командир національного континґенту контр-адмірал Андрій Тарасов прийняв рішення стати на захист цивільного судна та розпочав стрімке зближення з ним. Пірати припинили переслідування і зникли у водах затоки. *(„Українська правда")*

Повітряні контрабандисти

ЛУЦЬК. – Поблизу села Скулин на Волині 10 жовтня розбився літак Ан-2. Дві особи загинули. Розпочато досудове розслідування. Літак непомітно вночі намагався здійснити несанкціонований переліт через кордон з Білоруссю. На місці катастрофи знайшли тютюнові вироби з Білорусі. Основна версія слідства – літак використовували контрабандисти. Був також третій спільник загиблих, який залишився на летовищі. Поблизу від літака виявили у рові авто „Мерседес", зареєстроване на ім'я Любови Ромах. *(„ВолиньПост")*.

АМЕРИКА І СВІТ

Німці цікавляться Е. Сновденом

БЕРЛІН. – Ганс-Крістіян Штребель, депутат німецького бундестаґу від опозиційної партії „зелених", їздив минулого тижня до Москви і там мав зустріч з американським втікачем, колишнім контрактником Аґентства національної безпеки Едвардом Сновденом. Мова між ними йшла про можливий приїзд Е. Сновдена до Німеччини, де він може виступити як свідок у скандальній справі підслухування американськими розвідувальними службами телефонних розмов німецького Канцлера Анґели Меркель. Спеціяльне засідання має відбутися в бундестазі 18 листопада. *(„Голос Америки")*

Е. Сновден написав „Маніфест правди"

БЕРЛІН. – 3 листопада німецький тижневик „Дер Шпіґель" оприлюднив „Маніфест правди", написаний колишнім контрактником Аґентства національної безпеки США Едвардом Сновденом, який після втечі з США отримав політичний притулок в Росії. У цьому документі він пише про те, що „таємні програми електронного стеження є загрозою не тільки для приватного життя – вони також загрожують свободі слова і відкритому суспільству....", тому „в майбутньому повинні бути прийняті закони, котрі обмежать стеження і захищатимуть людські права". *(„Дзеркало тижня")*

Народ Молдови – за Европу

КИШИНІВ. – 3 листопада на ценральній площі молдовської столиці понад 100 тис. учасників народного віча проголосували за ухвалення декларації, котра визначає курс Молдови на европейську інтеґрацію. „Ми вимагаємо від уряду протистояти зовнішньому і внутрішньому тискові, щоб продовжити курс інтеґрації в Европейський союз. Ми твердо переконані, що місце Молдови – в сім'ї европейських народів, ми виступаємо за впровадження европейських стандартів демократії та процвітання. Ми цінуємо підтримку партнерів у процесі европейської інтеґрації. Майбутнє Молдови вирішується зараз!" – йдеться в цьому документі. *(„Інтерфакс-Україна")*

Грузія не мінятиме курсу

ТБІЛІСІ. – Новообраний Президент Грузії Георгій Марґвелашвілі сказав у розмові з журналістами 4 листопада, що він очолить грузинську делеґацію на зустрічі „Східного партнерства" у Вільнюсі 28-29 листопада. „Ця зустріч є історичною для Грузії, бо вибір, зроблений нашою країною, поступово набуває інституалізації. За цією зустрічою почнеться важлива праця аж до вересня 2014 року, коли Грузія підпише договір про асоційоване членство в Европейському союзі", – запевнив Г. Марґвелашвілі. *(„Дзеркало тижня")*

Знайдено розпис Леонардо да Вінчі

МІЛЯН, Італія. – В мілянському замку „Сфорца" під час реставрування на стіні виявлено фраґмент розпису, здійсненого рукою Леонардо да Вінчі. Реставратори знайшли частину великої монохромної фрески, написаної древесним вуглем. На фраґменті натуралістично зображені величезні корені дерев, що нібито пробиваються крізь стіну. На думку майстрів, заля з дерев'яними стінами розписана у вигляді альтанки, котру оточували квіти і дерева. Реставратори кажуть, що фреску можна цілком відновити, лише для цього потрібно багато часу. *(„Кореспондент")*

Маратон мав успіх

НЮ-ЙОРК. – 3 листопада відбувся світової слави щорічний Ню-йоркський маратон. Минулого року він був скасований через гураґан „Сенді", котрий заподіяв країні шкоди на 65 млрд. дол. У цьогорічному маратоні взяло участь майже 47 тис. біґунів. Змагання проходило в умовах посиленої безпеки, вздовж усього маршруту поліція встановила 1,500 додаткових камер спостереження. За біґом спостерігали понад 2 млн. людей – не лише місцевих мешканців, але й багатьох гостей, які прибули з різних країн. Найкращий результат показала кенійка, дебютантка маратону Пріска Джепту. За перемогу вона отримає 500 тис. дол. *(„Голос Америки")*

Доповідь СФУЖО заслухали у Верховній Раді

Орися Сушко,
Олександра Фарима

КИЇВ. – 16 жовтня Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) узяла участь у парляментських слуханнях у Верховній Раді України на тему: „Забезпечення рівних можливостей жінок та чоловіків. Проблеми та дієві механізми їх вирішення".

Олександра Фарима виступає у Верховній Раді України.

Представниця СФУЖО, член Екзекутиви Олександра Фарима у своєму виступі ознайомила присутніх з історією, плятформою, структурою, напрямками роботи, основними завданнями, діяльністю представництва СФУЖО до ООН та зачитала рекомендації СФУЖО.

О. Фарима відзначила, що представниця СФУЖО перший раз особисто бере участь у парляментських слуханнях на близьку та дуже важливу для Федерації тему, тому що основною місією СФУЖО є відстоювання гідности і недоторканости жінок в Україні та українських жінок в еміґрантських громадах при дотриманні міжнародних стандартів у галузі прав людини, підвищення громадської обізнаности з проблемами та порушеннями, збереження української мови і культури, виховання свідомости української ідентичности, пропаґування правдивої історії України та українських сімейних і соціяльних традицій, а також спрямування зусиль на підтримку розвитку в незалежній Україні стабільної демократії, при повазі до верховенства закону.

Участь представниці СФУЖО у парляментських слуханнях була доброю нагодою ознайомити присутніх та українську громадськість (слухання транслювались у прямому етері українського телебачення) з діяльністю СФУЖО.

Виступ О. Фарими присутні сприйняли позитивно, нагородили її оплесками. О. Фарима також мала нагоду ознайомитись з роботою багатьох громадських організацій України та налагодити особисті контакти для співпраці в майбутньому.

Вів парляментські слухання перший заступник голови Верховної Ради України Ігор Калетник. Він наголосив на важливості забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та підкреслив, що розв'язання цієї нагальної проблеми є невід'ємною складовою державної політики, а також частиною міжнародних зобов'язань України. Він також відзначив, що в українському суспільстві сьогодні все ще наявні гендерні стереотипи щодо місця і ролі жінок. Політика в Україні традиційно вважається чоловічою сферою впливу. Зокрема серед 442 народних депутатів сьомого скликання є тільки 42 жінки, тобто менше 10 відс. Але при цьому третину всіх законодавчих ініціятив до Верховної Ради подають саме жінки.

Заступник міністра соціяльної політики Лідія Дроздова у своїй доповіді поінформувала про вжиті урядом системні кроки, спрямовані на виправлення ситуації, найважливішим з яких стало прийняття Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року, яка передбачає запровадження комплексного підходу у забезпеченні цих прав та можливостей жінок.

Виступили також голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних взаємин Валерій Пацкан, координатор системи ООН в Україні Алесандра Тісо, народні депутати Віталій Кличко, Олена Кондратюк, Ганна Герман, Ольга Борита, Едуард Леонов, Ірина Луценко, Ірина Геращенко, Микола Томенко, Ольга Левченко, уповноважений Верховної Ради України з питань прав людини Валерія Лутковська та представники міжнародних та громадських організацій.

Орися Сушко – президент СФУЖО, Олександра Фарима – секретар СФУЖО.

М. Маринович – лавреат почесної нагороди

ЛЬВІВ. – Проректор Українського Католицького Університету Мирослав Маринович удостоєний нагороди ім. Серджіо ді Мелла „За заслуги у справі мирного співіснування і співпраці суспільств, релігій і культур". Вручення нагороди відбулося 17 жовтня у Кракові, Польща.

Премію вручає Ірена Вуйціцька, Державний секретар Канцелярії Президента Польської Республіки.

„Для мене велика честь бути відзначеним цією славною нагородою", – сказав М. Маринович під час урочистої церемонії у Кракові. – Цілком очевидно, що мої заслуги занадто скромні, щоб їх вшановувати настільки високо. Цінність цієї нагороди не в тому, щоб тішити самолюбство лавреата, а в тому, що вона дає нагоду ще раз згадати добрим словом людину, яка дала цій нагороді своє ім'я. Жертва Серджіо Віейра ді Мелла назавжди забезпечила йому вдячність усіх, хто шанує гідність людини, й місце серед тих, хто боротиметься за її права в майбутньому".

Польську нагороду ім. С. Віейра ді Мелла було засновано з ініціятиви Товариства „Вілла Деція" 2003 року.

С. Віейра ді Мелло народився 1948 року в Бразилії і почав працювати для ООН вже з часу своїх філософських і гуманістичних студій у Сорбонні, Франція. З 1971 року він брав участь у гуманітарних і мирних місіях ООН у Банґладеш, Судані, на Кіпрі, в Мозамбіку та Перу. З 1981 року обіймав високі посади в керівництві ООН і був її спеціяльним послом до Лівану, Камбоджі, в Африці, Косові, Східньому Тиморі. У 2002 році С. ді Мелло вибрали на посаду Найвищого Комісара ООН з прав людини. У червні 2003 року як спеціяльний посланник Генерального Секретаря ООН він поїхав з чотиримісячною місією переговорів в Іраку. Загинув 19 червня 2003 року в терористичному акті, спрямованому проти осідку ООН в Багдаді.

Нагороду ім. С. ді Мелло визначають щороку у двох рівнозначних категоріях: особа та неурядова організація, діяльність яких спрямована на користь мирного співіснування та співпраці між суспільствами, релігіями і культурами. Кандидатами можуть бути особи та інституції з Польщі і з-за кордону.

Лавреатів визначає спеціяльна Капітула, до складу якої входять представники Президента Польщі, Посла Бразилії, Посла Швеції, Найвищого комісара ООН у справах біженців, Міністерства закордонних справ Польщі та Інституту національної пам'яті, Речника громадянських прав, а також фундатори нагороди і директор Товариства „Вілла Деція".

Прес-служба УКУ

ДО 80-річчя ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ В УКРАЇНІ

„Геноцид 1932-1933 років, Конґрес США та американський уряд": виклад у Філядельфії

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 24 жовтня відбувся інавґураційний виклад довголітнього редактора католицького часопису „Америка" Осипа Рожки на тему „Геноцид 1932-1933 років, Конґрес США та американський уряд" – з приводу 80-ої річниці цієї страшної трагедії українського народу. Виклад відбувся в рамках осіннього циклу лекцій, організованого місцевим Осередком Наукового Товариства ім. Шевченка (НТШ) у Філядельфії, під головуванням д-ра Олександра Лужницького, та Релігійним Товариством українців-католиків „Свята Софія" в США (ТСС А), на чолі з академіком Леонідом Рудницьким, і загалом присвяченого важливим ювілеям та річницям в житті українців.

Заупокійною молитвою за душі невинно замордованих під час Голодомору вечір відкрив о. Ярослав Курпель, парох Української католицької церкви Христа Царя у Філядельфії.

У вступному слові до присутніх Л. Рудницький коротко розповів про ювілейні заходи у Львові на честь 140-ліття НТШ та заходи в Івано-Франківську з нагоди 50-ліття виходу з неволі Патріярха Йосифа Сліпого, у яких голова ТСС А мав нагоду брати участь.

Відтак слухачі мали нагоду переглянути короткий документальний фільм „Річниця Голодомору. 13 жовтня 1989 року", який відтворює зустріч членів Надзвичайної Комісії Конґресу США з депутатами Верховної Ради України на чолі з Іваном Плющем та передання 500 касет, 2000 сторінок документів та пакет резолюцій стосовно Голодомору – як вислід діяльности згаданої Комісії.

Аналізуючи реакцію американського політичного світу на трагічні події 1932-1933 років в Україні, О. Рожка повідомив, що сьогодні Голодомор офіційно визнали геноцидом 24 країни світу, в тому числі – США. Доповідач підкреслив вагому ролю української громади в Америці у справі залучення американського Конґресу до розслідування цього злочину. 12 жовтня 1984 року Президент Рональд Рейґан підписав фінансову резолюцію Конґресу разом з законопроєктом С. 2456 – про створення Комісії Конґресу США з розслідування українського Голодомору, що стало законом. Виконавчим директором Комісії.був призначений д-р Джеймс Мейс. Після чотирьох років праці, наприкінці 1990 року, був видрукуваний тритомник з понад 600 свідченнями, які створили цілісну картину Голодомору і стали матеріялами для майбутніх досліджень трагедії.

У 17-ій точці висновків Комісії зазначено, що американський уряд вчасно отримував інформацію про винищення українського народу голодом, проте не зробив жодних кроків, які могли б припинити лихо. Навпаки – в листопаді 1933 року адміністрація США запровадила дипломатичні взаємини з СРСР.

Коротко реасумуючи зміст фільму, голова Філядельфійського комітету прав людини Уляна Мазуркевич розповіла про чотиритомне видання резолюцій та матеріялів Надзвичайної Комісії Конґресу США українською мовою, яке побачило світ у видавничому домі „Києво-Могилянська академія" тиражем 2,000 примірників.

На завершення вечора, Л. Рудницький вручив О. Лужницькому ювілейну медаль НТШ за вагомі заслуги перед українською наукою.

„Свята Софія"

Провінція в Австралії визнала геноцид

МОТІОН, Австралія. – Парлямент провінції Новий Південний Велс 30 жовтня на своєму засіданні за участи представників української громади визнав Голодомор в Україні 1932-1933 років геноцидом українського народу, організованим комуністичною владою СРСР.

Вирішено 17 листопада вшанувати пам'ять жертв Голодомору біля монумента поруч з Українською православною церквою св. Миколая, а 23 листопада провести пам'ятну ходу від саду Фіцрой до площі Федерації.

Секретар парляменту Марія Фікара включена до делеґації Союзу українських організацій Австралії (СУОА) на відзначення в Києві 80-річчя Голодомору.

СУОА

Учасники засідання в парляменті провінції Новий Південний Велс. (Фото: СУОА)

Шановні дописувачі!

Щоб прискорити опублікування в газеті Ваших статтей, листів та інших кореспонденцій, просимо надсилати їх до редакції електронною поштою на адресу svoboda@svoboda-news.com у форматі DOC.

АМЕРИКА І СВІТ

Відбуваються маневри НАТО

ВАРШАВА. – 2 листопада на території Польщі, Литви, Латвії і Естонії почалися найбільші за останні 10 років стратегічні маневри НАТО. У навчаннях беруть участь 6,000 військовиків, 350 одиниць наземної техніки, 57 літаків і гелікоптерів та 13 кораблів з 25 держав, переважно членів Північноатлантичного оборонного альянсу, а також країн-партнерів – Фінляндії, Швеції та України. Офіційна мета навчань – перевірити можливості командування і контролі, а також спільних дій Сил швидкого реаґування НАТО, призначених для оперативної відповіді на військові кризи. Сценарій передбачає спільну відповідь сил союзників на чужоземне вторгнення. За словами Генерального секретаря НАТО Андерса Фог Расмуссена, ці маневри дозволять „відпрацювати розгортання Сил швидкого реагування альянсу в будь-якому місці і відсіч будь-якій загрозі". *(„Дзеркало тижня")*

Дж. Кері закликав Єгипет до демократії

КАЇР. – 3 листопада Державний секретар США Джон Кері здійснив візиту до Єгипту – першу після повалення влади Президента Мохаммеда Мурсі. У зв'язку з тим, що в липні цього року єгипетські військові скинули з посади М. Мурсі і почали зброєю придушувати акції протесту його прихильників, стосунки між США та Єгиптом загострилися і привели до припинення американської допомоги цій країні. Дж. Кері запевнив, що частина допомоги, призначена безпосередньо єгипетському народові, далі надходить. У розмові з міністром закордонних справ Єгипту Набілом Фахмі Дж. Кері наголосив на „необхідності покласти край всьому насильству в країні". *(„Голос Америки")*

Помер Т. Мазовецький

ВАРШАВА. – 3 листопада у польській столиці відбулася церемонія прощання з колишнім прем'єр-міністром Польщі Тадеушем Мазовецьким. Труну з тілом 86-річного Т. Мазовецького було встановлено у варшавському соборі св. Яна. На церемонії прощання виступив Президент Польщі Броніслав Коморовський. Т. Мазовецький очолював на початку 1990-их років перший некомуністичний уряд післявоєнної Польщі. Саме уряд Т. Мазовецького здійснив плян глибоких структурних реформ, запропонований тодішнім міністром фінансів Лєшеком Бальцеровичем. Внаслідок тих реформ валовий внутрішній продукт Польщі почав стабільно зростати, і країна стала на шлях сталого розвитку. *(„Кореспондент")*

В Косово не обійшлося без напруження

КОСОВО. – 3 листопада в Косові відбулися важливі вибори до місцевих органів влади, оскільки від них може залежати майбутнє Сербії в Европейському союзі, а також шанси самого Косова на вступ до ЕС. Белґрад закликав сербів, що живуть в Косові, взяти участь у виборах, проте прихильники жорсткого курсу, котрі не визнають незалежности Косова, закликали сербів бойкотувати вибори. У результаті виборча компанія була жорсткою, з випадками тиску і навіть нападів на виборців. *(„Голос Америки")*

В Нью-Йорку буде „колесо огляду"

НЮ-ЙОРК. – Уряд міста 1 листопада схвалив плян будівництва „колеса огляду" на Статен-Айленді, яке має стати найбільшим у світі. Висота колеса складе близько 190,5 метра, згори буде відкриватися вид на Статую Свободи, Ню-Йоркську затоку і Мангетен. На думку міського голови Майкла Блумберґа, цей проєкт створить близько 2,000 нових робочих місць і буде щорічно приваблювати мільйони туристів. Будівництво розпочнеться в 2014 році. Вартість спорудження оцінюється в 320 млн. дол. За проєктом, одночасно в 36 кабінах гігантського колеса зможуть перебувати понад 1.4 тис. осіб. Поруч з колесом буде розташовуватися музей історії Ню-Йорку, де також плянується організувати виставку, присвячену альтернативним джерелам енергії, оскільки колесо буде будуватися з застосуванням „зелених" технологій. *(„Кореспондент")*

Україна на Зимовій олімпіяді

7 лютого 2014 року в Сочі (Росія) відкриються XXII зимові Олімпійські ігри. Компанія „Infostrada Sports" (Голяндія), що займається спортивною статистикою, оприлюднила прогноз, за яким українські спортовці здатні здобути дві медалі на Олімпіяді, зокрема у біятлоні та жіночій естафеті. У командному заліку, за даними „Infostrada Sports", переможе збірна Норвегії, до першої трійки увійдуть Канада і США. Росія у списку – сьома. Загалом близько 2,800 спортовців розіграють 98 комплектів медалей у 15 видах спорту.

Начальник відділу зимових видів спорту Міністерства у справах сім'ї, молоді і спорту Даніл Аміpханов повідомив. що з 15 видів спорту Олімпіяди в Україні не культивується лише скелетон. Українці братимуть учать у біятлоні, фіґурному ковзанні, лещатарських перегонах і двоєборстві, санному спорті, фрістайлі (акробатика), гірськолижному спорті, сновбординґу, стрибках з трампліна, шорт-треку.

Президент Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка повідомив 1 листопада, що українська збірна може нараховувати 55-57 атлетів. На даний момент уже 17 спортовців ґарантували собі участь в Олімпіяді. А президент компанії „Samsung Electronics Україна" Юнсеб Лі сповістив, що компанія забезпечує своїми іноваційними продуктами всіх учасників ігор. „Samsung" для участи в Олімпіяді-2014 створив найбільшу в своїй історії команду видатних спортовців – „Команду Samsung GALAXY", до якої увійшли понад 80 найкращих спортовців з 20 країн світу, в тому числі п'ять з України – біятлоніст Андрій Деpиземля, фрістайлістка Надія Діденко, сновбордисти Анамарі Чундак та Йосип Пеняк, а також представник санного спорту Антон Дукач.

Паралімпійські ігри відбудуться у Сочі 7-16 березня. Буде розіграно 72 комплекти нагород у п'яти видах спорту. На ці змагання приїдуть 1,650 паралімпійців з 45 країн.

Україна має намір у березні 2014 року подати заявку на проведення зимових Олімпійських ігор 2022 року у Львові, в селі Тисовець (Львівська область) і селі Боржава (Закарпатська область).

17 жовтня Департамент інформації Кабінету міністрів України повідомив, що уряд найближчим часом на своєму засіданні розгляне питання проведення в Україні Олімпіяди-2022. Головою Оргкомітету з підготування заявки до Міжнародного олімпійського комітету (МОК) було призначено Віце-прем'єр-міністра Олександра Вілкула.

11 жовтня О. Вілкул заявив, що у листопаді Україна офіційно розпочне першу в історії олімпійську кампанію. У липні 2014 року Виконавчий комітет МОК оприлюднить список міст-кандидатів, а у липні 2015 року на засіданні МОК у Куала-Лумпурі (Малайзія) оберуть місто, яке прийматиме XXIV зимову Олімпіяду. Серед конкурентів України – Мюнхен, Осло, Стокгольм, Барселона, Алма-Ати, Краків та Ясна (за спільною заявкою).

О. Вілкул зазначив, що перед Україною постає завдання будівництва та реконструкції спортивних, туристичних та інженерних об'єктів, розвитку транспортної мережі в Карпатах, залучення інвестицій і нових технологій, що забезпечить створення нових робочих місць та ріст заробітної плати, сприятиме поверненню в Україну людей, які зараз працюють за кордоном. „Досвід і знання, якими вони володіють, може бути використаний в Україні", – вважає О. Вілкул.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році — Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by
the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 — **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 — **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"	
Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Згадує один з „героїв" Армії Крайової...

Микола Галів

Наприкінці 2010 року в „Осередку Карта" у Варшаві побачила світ книжка „Екзекутор" – сенсаційні спогади Стефана Домбського, який був членом Армії Крайової. Його завданням, як члена цього збройного підпілля, яке діяло під час Другої світової війни, себто у час гітлерівської окупації і трохи за комуністичної Польщі, було виконувати кару смерти над німецькими аґентами ґестапо і польськими коляборантами.

Видавцем цих унікальних спогадів є Збіґнєв Глюза.

Після прочитання книжки мене опосів рій тяжких думок, на які не знаходжу відповіді. Одне можу сказати напевне: видавці заслуговують на признання за мужність в оприлюдненні правди, котра для багатьох поляків здається образливою. Недаремно різні польські середовища чинили на З. Глюзу страшний тиск, намагаючись перешкодити друкуванню цих спогадів. Видавці не піддались тискові і видрукували текст таким, як його написав С. Домбський. На жаль, самому авторові не пощастило побачити свої спогади надрукованими, він писав „до шухляди".

Унікальність книжки полягає в тому, що автор мав відвагу дати об'єктивну оцінку своїй садистично-бандитській діяльності. „Нашим завданням (себто членів Армії Крайової) був сліпий послух... Поляк ніколи не здається і буде вмирати з усміхом на устах. Ала насправді було часто, що поки він жив, то вбивав усіх, що не були на його боці або не погоджувалися з його ідеями..." – пише С. Домбський. І далі: „...Сьогодні ніхто не хоче брати відповідальности за цілковите фіяско наших воєнних дій, теперішні „діячі" радше бажають фальшувати історію і вибілювати все у неправдоподібний спосіб, ніж кинути світло на правдиву дійсність і перестерегти майбутні покоління, щоб не повторили подібних помилок".

Починаючи з 16-річного віку, С. Домбський як член АК пройшов успішно щаблі підпільної праці, виконуючи „мокру" роботу – убивства. Невідомо, скільки ворогів і своїх поляків послав він на лоно Авраама у час гітлерівської і совєтської окупацій – мабуть, немало, про що свідчить це його зізнання: „Я був гіршим від найпідлішого звіра. Я був на дні людського багна. А одначе, я був типовим вояком АК...".

Тобто, іншими словами, він був типовим тодішнім борцем за „ойчизну". Те, що УПА і ОУН боролися за свою, українську вітчизну, у польській суспільній свідомості ніяк не могло вміститися. Не вміщується донині, як засвідчили польські відзначення волинської трагедії 1943 року. Для поляків українці – це „різуни з ножами в зубах", а члени АК – всуціль герої.

Певна річ, серед поляків є невеликі, проте дуже важливі винятки: наприклад, інтелектуальне середовище довкола паризького журналу „Культура" на чолі з Єжи Гедройцем, антикомуністичний польський рух „Солідарність", така яскрава особистість, як Адам Міхнік й інші. У певному розумінні, до польських винятків належить і С. Домбський, який мав відвагу написати без прикрас, як діяла АК, і назвати самого себе „гіршим від найпідлішого звіра...".

Але неспростовною правдою є, що польський визвольний рух у роки Другої світової війни – не тільки АК, але й польські визвольні формації „Вольносць і Нєподлеґлосць", включно з прокомуністичними, діяли проти українців особливо жорстко і безоглядно – як проти головних ворогів Польщі. Вже навіть за комуністичної Польщі можна було бути чужинцем будь-якої національности, тільки не українцем.

Автор спогадів докладно описує, як днями й ночами „працював над собою". Втікав від реальности. Вічно жив уявою, вмовляв себе, що цієї війни не переживе, а навіть коли б якимсь чудом пережив, все одно не бачив свого майбутнього, і єдиною розумною розв'язкою була смерть. „Тому не було для мене різниці, чи я живу, зовсім не турбувався, чи живуть інші. Я стріляв у людей, як у прицільний диск на вправах, без жадних емоцій. Любив дивитись на жахливу зміну обличчя перед убивством, любив дивитись, як кров бризкає з розбитої голови. Здійснилась моя мрія: був я людиною без скрупулів" (тобто без сумнівів, без моралі)..

У липні 1944 року АК здійснила на півдні Польщі маштабну збройну акцію під назвою „Буря" проти гітлерівських військових формацій, що вже відступали на захід. Польські партизани, атакуючи німецькі військові формації, роззброювали їх, вбивали або передавали у полон совєтській армії. Автор писав, як поляки, в тому числі й АК, радісно вітали прихід Червоної Армії. Ця радість скоро зникла – піля того, як „визволителі" відібрали від польських партизанів не тільки зброю, але навіть годинники з рук...

Поспішаючи на допомогу Варшавському повстанню, С. Домбський з товаришами опинився у застінках НКВД в Сандомирі. Зазнав жорстоких допитів. „Нам довелося сидіти спокійно, – пише С. Домбський, – бо було доручення проводу АК не зачіпати совєтів, це наші союзники і визволителі".

У спогадах є розділ, присвячений українцям. Починається він ствердженням: „Nie wiem, kto kogo nienawidzil bardziej: Ukraincy Polakow czy Polacy Ukraicow" („Не знаю, хто кого більше ненавидів: українці – поляків, чи поляки – українців".

Спочатку автор згадує, як українці палили польські села і вбивали поляків не пострілами, але ножами і сокирами. Ще докладніше описує, як „акісти" розправлялись з українцями на терені Ряшівщини, і стверджує: „Не було в тих акціях жадного милосердя, жадного пардону". Автор пише дослівно, як це відбувалось.

Ось один з епізодів. Три акісти зайшли до однієї хати, де були дівчата. „Акіст" на ім'я Твардий (який ненавидів українців), запитав одну з з дівчат, чи вона не є українкою? Відповіла, що так. Твардий кинувся на неї, знущався над дівчиною, припі-

(Закінчення на стор. 7)

„Наш конкурс...

(Закінчення зі стор. 2)

мовного змагання). Маємо сподіватися, що в 14 конкурсі кількість фундаторів премій серед депутатського корпусу, а також із-поміж лідерів патріотичних організацій, зросте. Хоча загалом, як зірко спостеріг Петро Яцик, наші люди не вельми охочі, мовлячи відомими словами Євгена Чикаленка, любити Україну до глибини своєї кишені. Всю свою любов вони здебільшого вкладають у патріотичну риторику. Тому талант мецената в нас зустрічається у сотні разів рідше, аніж будь-який інший талант. Незрідка Яцика атакували проханнями дати грошей на видання їхніх книжок ті люди, яким абсолютно посильно самим профінансувати себе, бо вони зовсім не належать до аж таких бідних. Зрештою, це вже тема для іншої розмови.

– Як бачимо, під „парасолькою“ мовного конкурсу зібрався потужний актив української громадськости. Я чув від президента Ліги українських меценатів Володимира Загорія, що чимало визначних людей вписані в історію конкурсу. Кого з них у першу чергу ви можете при цій нагоді назвати?

– Мабуть, Ярослава Яцкова. Це з його легкої руки конкурс офіційно став міжнародним. Академік Яцків на той час був першим заступником міністра освіти й науки. Коли було підготовлено Положення про конкурс, він рішуче вписав у нього, що конкурс є заходом міжнародним – і це стало не тільки окресленням його юридичного, а й фактичного статусу. Василь Кремень – той, хто проводив перший турнір у ранзі міністра. Вони обидва – члени Опікунської ради мовного марафону. А ще до неї входять і Микола Жулинський, і Павло Мовчан, і Дмитро Іванов, і Іван Корсак, редактори газет „Літературна Україна“ Сергій Козак та „Слово Просвіти“ Любов Голота, які вже надзвичайно багато зробили для того, щоб конкурс так потужно розкрився в Україні. Чимало для популяризації турніру зробив голова його Наглядової ради Віктор Баранов. Тепер Наглядову раду очолила народний депутат Ірина Фаріон. Також важливо, що журі конкурсу очолює саме директор Інституту української мови Павло Гриценко. Отож ми, організатори конкурсу, не самотні. Бо це – не приватна наша справа. Це справа державного значення. Бо зформована нація – це міцна держава. А формування нації навіть уявити неможливо без вирівняння мовної ситуації у державі.

Напівправда...

(Закінчення зі стор. 3)

адресу Заходу чуємо від найвидатніших західніх філософів – Алена Безансона, Андре Глюксмана, Юрґена Габермаса та інших сучасних мислителів.

„В інтернет-просторі з’явилися повідомлення про плякати на кшталт „Путін, ми з тобою!“ в деяких західніх містах“, – пише І. Лосєв.

Залишається нагадати, що дуже подібну і не позбавлену підстав антизахідню арґументацію в Україні можна почути з різних культурологічних і політичних середовищ, зокрема її висловлюють молоді ідеологи Всеукраїнського об’єднання „Свобода“ – Юрій Ноєвий, Андрій Ілленко та інші.

Зрештою, нібито яка різниця, хто висловлює правду – А. Безансон, А. Глюксман, А. Ілленко чи В. Путін?

А різниця принципова. Не Росії говорити про моральний занепад Заходу, бо сама вона ніколи не служила, не служить і ледве чи колись служитиме моральним взірцем для решти світу.

Уривки зі статті заступника директора Інституту психології Російської Академії Наук Андрія Юревича „Моральний стан сучасного російського суспільства“:

„...Кількість убивств на 100 тис. мешканців в нашій країні майже в чотири рази більша, ніж у США і в десять разів більша, ніж в европейських державах в цілому. За кількістю самогубств Росія втричі випереджує США; за тривалістю життя – останнє місце серед країн з розвинутою і перехідною економікою; за кількістю розлучень – перше місце в Европі, за кількістю абортів – перше місце в Европі...“. І так далі.

Не тішимося з чужого горя, бо й в Україні до морального очищення суспільства ще далеко. І виною цьому є згубний вплив брехні, котрою жив СРСР, за котру донині Москва не покаялася і котрою хоче поновно ошукати світ.

І. Лосєв пише, що тим виступом у Валдаї В. Путін, сміливо зневаживши панівну на Заході політкоректність, знайде не лише в Росії, але й поза нею багатьох нових прихильників, бо сказав уголос те, про що в „гнилій“, на думку росіян, Европі воліють мовчати.

Тут річ в іншому. В самій Росії „політкоректність“ панує в найпотворнішій формі – як абсолютна неможливість висловити критичну думку про режим В. Путіна. Втім, на Валдайському форумі навіть представники опозиції плескали „антизахідній доктрині“ В. Путіна. У ворожнечі до Заходу сходяться усі – і праві, і ліві, і всякі. Російська політична думка задкує у дрімучі часи реакційного слов’янофільства з його марною вірою у духовну вищість Росії і її спасенну ролю у світі. Лікаре, вилікуйся сам!

Хтось з великих американців добре сказав: можна декількох людей обманювати весь час, можна всіх людей обманювати деякий час, але не можна всіх людей обманювати завжди.

Згадує один...

(Закінчення зі стор. 6)

кав її розпеченим залізом і нагою, у тріскучий мороз, викинув на сніг. Її чекала смерть, від якої урятував С. Домбський. Виною дівчини було тільки те, що народилась українкою – підкреслив автор спогадів.

Ось такий унікальний і незаперечний документ часу залишив для історії безпосередній учасник подій С. Домбський, син колишнього графа Казімєжа Домбського і головного редактора „Новеґо Дзєнніка“ у 1947-1952 роках.

Ню-Йорк

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

РЕПЛІКА

Нарешті!

24 серпня 1991 року позачергова сесія тодішньої Верховної Ради УРСР ухвалила документ, якому дала назву: „Акт проголошення незалежности України“ – про створення самостійної Української держави.

У цьому Акті ані словечком не згадувалося про те, що про створення такої незалежної і самостійної держави Україна було урочисто проголошено вже раніше, а саме 22 січня 1918 року на Софійській площі в Києві, та що ця держава de facto і de jure проіснувала три роки.

Державну незалежність і самостійність можна проголошувати лише раз. Тому документ Верховної Ради з 24 серпня 1991 року мусів мати правильну назву: „Акт про відновлення незалежности України“.

Хаос у цьому принциповому питанні триває півроку вже 22 з гаком роки.

Аж нарешті – нарешті! – видатний сучасний історик України Станіслав Кульчицький в інтерв’ю журналові „Український тиждень“ (ч. 43 з 24 жовтня) стверджує недвозначно, цитую:

„Незалежність України здобули представники попередніх поколінь. Ті, хто створював УНР у 1917-1920 роках, хто боровся проти колективізації в 1930-их чи радянізації в повоєнний період у Західній Україні“.

Просто і правдиво.

Роман Ференцевич,
Александрія, Вірджінія

Вандала можна впізнати

На першій сторінці „Свободи“ 4 жовтня було вміщено світлину зі знищення меморіяльної дошки Юрієві Шевельову в Харкові. На ній виразно видно обличчя вандала, якого люди у Харкові можуть впізнати і притягнути до відповідальности.

Андрій Зварун,
Остін, Тексас

Шановні дописувачі!

Щоб прискорити опублікування в газеті Ваших статтей, листів та інших кореспонденцій, просимо надсилати їх до редакції електронною поштою на адресу svoboda@svoboda-news.com у форматі DOC.

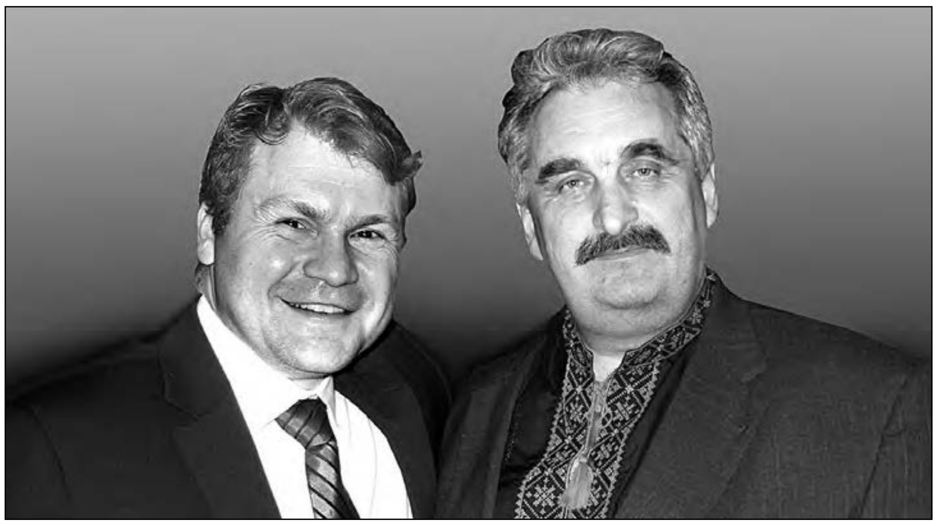
В керівництві ООЛ відбулася зміна поколінь

Діяна Райлі

КЛІФТОН, Ню-Джерзі. – Звітно-виборні збори на національних конвенціях двох організацій лемків у США привели до керівництва нових керівників, засвідчивши, що тут триває ріст і розвиток. Як естафета, провідництво перейшло від старшого до молодшого покоління. 26 жовтня члени Організації Оборони Лемківщині (ООЛ) обрали Марка Гованського головою своєї Краєвої управи, а 6 жовтня члени Фундації Досліджень Лемківщини обрали своїм новим президентом Андрія Хомика.

Називаючи вибори „історичними", А. Хомик сказав на бенкеті конвенції ООЛ увечорі 26 жовтня, що це передання обов'язків дозволить наступному поколінню провідників будувати майбутню працю на фундаменті великого знання і досвіду своїх попередників, з якими вони поділяють глибоке хвилювання за прабатьківську Лемківщину і увагу до лемківських питань.

М. Гованський у своїй промові запевнив, що буде щиро прислухатись до ідей та думок кожного члена організації, старшого чи молодшого, підкресливши необхідність для всіх лемків працювати разом і разом рухатися вперед.

Зліва: новообраний голова Організації Оборони Лемківщини Марко Гованський, справа – новообраний президент Фундації досліджень Лемківщини Андрій Хомик. (Фото: ООЛ)

А. Хомик народився у Львові в сім'ї Марії Одрехівської і лемківсько-українського поета Василя Хомика, що були депортовані з лемківських сіл Вілька і Мисцова (відповідно) до Радянської України в 1940-их роках. Він навчався в відомій тоді Львівській дитячій художній школі, куди згодом прийшов викладати, закінчив Львівське училище прикладного та декоративного мистецтва, та Інститут прикладного та декоративного мистецтва у Львові. Брав активну участь у Львівському Товаристві „Лемківщина", очоливши в 1990-их роках Молодіжну секцію. Його малярство, яке повернуло до життя забуту техніку живопису на склі, привело його у США, куди він переїхав наприкінці 1990-их років. А. Хомик є членом ООЛ у Йонкерсі і творцем першого сайту ООЛ в інтернеті. Тепер він проживає в Норфолку, Конектикат, з дружиною Тетяною; його син Василь навчається в Університеті Річмонду, а дочка Олена – в Масачусетському Інституті мистецтв і дизайну. А. Хомик заступає колишнього президента Фундації, Стефана Гованського (батька Марка Гованського), який помер в лютому цього року.

Народжений 1947 року в сім'ї переселенців з лемківських сіл Ждиня і Смереківець під час Акції „Вісла", Марко Гованський виріс у Йонкерсі, Ню-Йорк, де з самого раннього віку брав активну участь в українсько-американських організаціях, в тому числі суботній Школі українознавства при храмі св. Михайла і Спілці Української Молоді в Америці (СУМ). Завзятий прихильник спорту, він займав різні посади – від гравця до президента в спортивному клюбі „Крилаті" з Йонкерсу, Ню-йоркському гокейному клюбі „Козаки", Українській Спортовій Централі Америки й Канади (УСЦАК), і Міжнародних українських футбольних турнірах. М. Гованський отримав ступінь бакалавра в галузі інженерії в Гарвардському університеті і ступінь маґістра в галузі ділового адміністрування в Університеті Ню-Йорку. Він член ООЛ в Ірвінґтоні, Ню-Джерзі, у даний час живе в Ґрін-Бруку, Ню-Джерзі, зі своєю дружиною Марією Гривною (також

(Закінчення на стор. 9)

Концерт на відзначення 1025-річчя Хрещення Русі-України

Лілея Волянська

ЕДМОНТОН, Альберта. – 11 жовтня в Едмонтоні відбувся збірний концерт на відзначення 1025-річчя Хрещення Русі-України, організований Українським музичним товариством Альберти під головуванням Люби Бойко-Бел, у приміщенні храму св. Василія Великого, у присутності Владик Давида та Іларіона. 10 хорів охопили широкий спектр української духовної музики, гідно представляючи традицію християнської музичної культури України. Спів переплітався з історичними замітками, котрі склала Галина Котович, а читав ведучий Володимир Бойчук.

Концерт розпочав хор парафії св. Юрія Переможця (диригент Ірена Тарнавська) творами „Вірую" о. Кирила Стеценка, „Слава Богові на небі" Якова Яциневича та „Достойно є" сучасного канадського композитора Романа Гурка. Дитячий хор при Катедрі св. Йосафата (керівник Кася Антошко, диригент д-р Меланія Туржон) заспівав церковні пісні „Під твій покров святий" та „Радуйся, святая Діво" невідомих композиторів.

Камерний хор „Аколада" (диригент Галина Лазурко) та ансамбль „Ре мінор" виконали кант з XVII ст. в сучасній обробці Володимира Якимця, „Алилую" та „Будь ім'я Господнє" о. Михайла Вербицького і „Тобі співаємо" Дмитра Бортнянського.

Катедральний хор св. Йосафата (диригент д-р М. Туржон) заспівав „Богородице Діво" о. К. Стеценка, „О, пресвята Мати Діво" Олександра Кошиця та „О, всепітая Царице" невідомого композитора.

Збірний український православний хор з Катедри св. Івана, собору св. Андрея та парафії св. Антонія (диригент Леся Чумер) заспівав „Царю Небесний" о. М. Вербицького та „Господи, почуй молитву мою" Олександра Арханґельського. Хор „Верховина" при Спілці Української Молоді (диригент Наміша Глусь, котра заступала Ореста Солтикевича), заспівав „О, Мати Божа" едмонтонського композитора Сергія Яременка та „Нині відпускаєш" О. Арханґельського.

Збірний український православний хор з Катедри св. Івана, собору св. Андрея та парафії св. Антонія. (Фото: Марко Левицький)

Чоловічий камерний хор „Аксіос" (диригент Алекс МекКюн) виконав „Хвали, душе моя, Господа" о. Йосифа Кишакевича, Псалом 134 Михайла Іполітова-Іванова та „Нехай буде ім'я Господнє" едмонтонського композитора о. Івана Сембрата. Капеля „Кіріє" (диригент д-р М. Туржон) виконала „Да ісправиться молитва моя" Д. Бортнянського та „Достойно" сучасного українського композитора Івана Небесного. Хор парафії св. Василія Великого (диригент Єлисавета Лісова-Андерсон) заспівав „Камо пойду от лица Твоєго, Господи" Миколи Лисенка та „Там, де в Небі" о. Мирона Дацька. Академічний хор „Дніпро" (диригент Ірина Шмігельська) завершив концерт виконанням творів канадського композитора Зенона Лавришина, Р. Гурка та М. Лисенка при співучасті публіки. Організатори висловили подяку парохові о. Йосифові Підскальному та о. Іринею Пристаєцькому за гостинність та дозвіл користатися не тільки імпозантним храмом, а також репетиційними залами. Завдяки співпраці організаторів та громади, котра підтримала концерт добровільними датками, вдалося зібрати 3,160 дол. на підтримку добродійної організації „Допоможіть нам допомогти дітям".

Філядельфія відзначить Голодомор 1932-1933 років

Уляна Мазуркевич

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Комітет з відзначення 80-ліття Голодомору-геноциду 1932-1933 років в Україні, опіку над яким перебрав Митрополит Стефан Сорока, і до якого увійшли понад 20 громадських організацій, провів кілька засідань під проводом голови Уляни Мазуркевич. Комітет вирішив провести відзначення цієї трагічної події 17 листопада у двох частинах.

Спершу відбудеться громадське віче біля „Дзвону Свободи", де буде проведене для американської публіки драматичне дійство з зображенням геноциду (хореограф Галя Козак) та роздаванням інформативної літератури про роки Голодомору.

Потім в Українській католицькій митрополичій катедрі Непорочного Зачаття відбудеться вшанування пам'яті жертв геноциду в Україні. У програмі – виступи чоловічого хору „Прометей", молодіжного хору Баптистсько-євангельської церкви та квартету карпаторусинів. Учні „Нашої української рідної школи" читатимуть уривки свідчень уцілілих жертв Голодомору, зібраних Конґресовою комісією США з дослідження українського голоду. У програмі буде також виступ дітей про Голодомор хореографії Г. Козак.

Владику Б. Ґудзяка вдостоєно медалі ім. О. Черника

Тарас Левицький

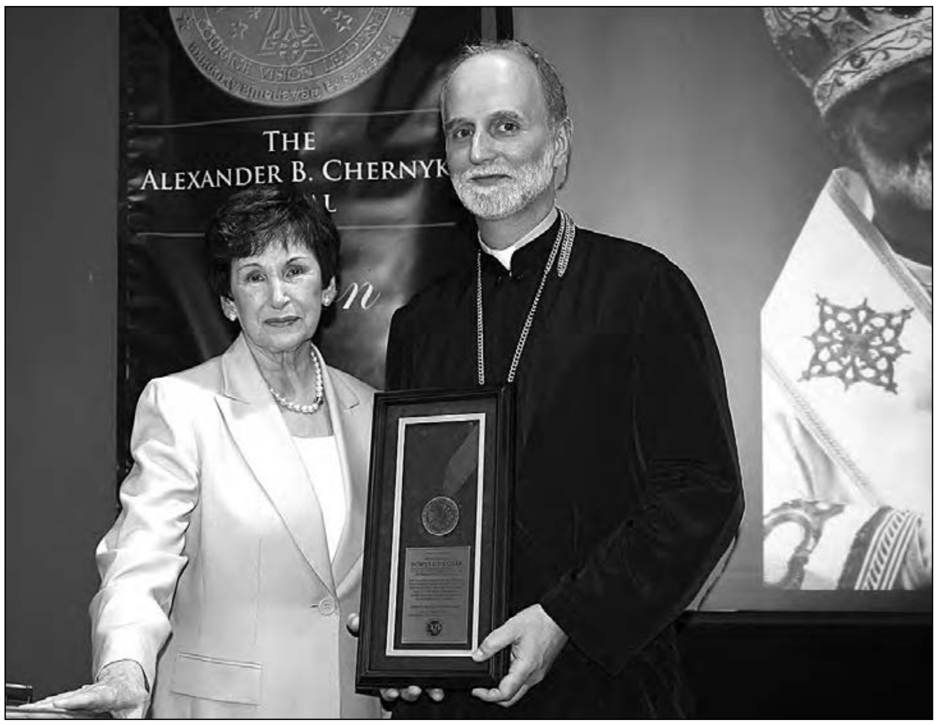
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 5 жовтня Рада директорів Української Федерації Америки (УФА), за вже роками усталеною традицією, вшанувала в ґалерії ім. Олександра Черника видатну особистість українського релігійного і освітньо-культурного життя – Владику Бориса Ґудзяка, Єparха паризької єпархії св. Володимира Великого УГКЦ для українців- католиків візантійського обряду у Франції, Швайцарії, Бельгії, Голяндії і Люксембурґу.

На прийняття і відзначення прибуло понад 200 визначних представників української спільноти у Філядельфії від різних складових організацій нашої громади. З представників американського світу були присутні колишній конґресмен Чарлс Доґерті, який був керівником вечора, а від американського академічного світу – професори університетів Ля Саль, Віланова, Дрексел, Пен та Темпел. Були присутніми також і представники Американського Єврейського Комітету, з якими УФА вже довгі роки співпрацює.

Після молитви Митрополита Філядельфійського Стефана Сороки та виступу Ч. Догерті, коротку характеристику особистости Єпископа Бориса представив Ігор Шуст, який з гумором, але й щирим серцем насвітлив сильветку ювілята, з відповідними прозірками, особливо згадавши його провідницький талант, харизматичну особистість, яка виділяється в кожному оточенні, співчутливість до знедолених в житті, його спортові якості, членство у Пласті з ранніх літ в Сиракюзах, який, вже як ректор Українського Католицького Університету (УКУ), організував гідне відзначення 100-ліття Пласту. Належить до „Хрестоносців", емблема яких – хрест і меч.

Академік Леонід Рудницький у своєму представленні ювілята підкреслив його одночасну активну дієвість у трьох ділянках людського духу – академічній, соціяльній та релігійній, назвавши його працю „гармонійною синтезою" релігійного і світського, яка зуміла поєднати найкращі духовні вартості Сходу і Заходу. Л. Рудницький вважає, що ювілят успадкував харизму, духовні гени, як і екуменічний дух Митрополита Андрея Шептицького. Владика Б. Ґудзяк є засновником УКУ, його довголітнім ректором, а від 2013 року – президентом УКУ, єдиного католицького університету на всій території колишнього СРСР.

Керівник вечора коротко пригадав випадок за часів ректорства Єпископа Б. Ґудзяка, коли один член Служби безпеки України (СБУ) намагався одержати підпис ректора УКУ на компромітуючому документі, який загрожував вияву вільного слова і поступуванню студентів в Україні. Тоді УФА поінформувала листовно членів Конґресу США, відтак група конґресменів звернулася до Президента США Барака Обами та надіслала відповідні протестні листи до Президента України Віктора Януковича, з копіями до впливових політичних особистостей в американському уряді, про що УФА повідомила Посла України у США Олега Шамшура.

Голова Української Федерації Америки д-р Зеня Черник вручила медаль ім. Олександра Черника Владиці Борисові Ґудзякові.

Справа завершилася вибаченням СБУ перед ректором УКУ.

В часі відзначення прочитано привіт від Надзвичайного і Повноважного Посла України у США Олександра Моцика, який теплими словами признання приєднався до вшанування Єпископа Б. Ґудзяка, вбачаючи в ювілятові громадського діяча, духовного провідника, науковця і педагога.

Майстер церемонії пояснив виправдану відсутність конґресмена Джима Ґерлака та прочитав признання для Єпископа Б. Ґудзяка від Стейтового Сенату Пенсильванії.

Перед врочистим врученням медалі ім. О. Черника ведучий вечора схарактеризував постать засновника Федерації, підкресливши його заслуги і якості, та вказав на визначення величі людини видатними американськими політиками, зокрема Президентом Джоном Кенеді, який оцінював великих людей на підставі їхньої здатности виявити відвагу, розсудливість, інтеґральність та посвяту. Цими якостями відзначався О. Черник.

Голова Федерації Зеня Черник прочитала текст вшанування ювілята, побажала йому багато успіхів та вручила йому по-мистецьки обрамовану медалю на бордовій стяжці і на зеленому тлі, з викарбованими на супровідній плиті словами признання для Владики „за відродження історичних цінностей нашої української спадщини у світі викликів і складних перемін – священикові, провідникові і візіонерові".

Владика-ювілят Б. Ґудзяк подякував за одержану медалю ім. О. Черника, вважаючи це вшанування особливою честю, та розповів присутнім про широку територію своєї єпархії св. Володимира Великого з осідком у Парижі, яка охоплює п’ять країн, а має мінімальний бюджет 35 тис. евро.

Владика подякував Раді Директорів УФА, голові і президентові д-рові З. Черник, висловив своє захоплення особам, які підтримують з чужини діяльність УКУ у Львові, подякував за підтримку у плеканні священиків, та з видимою сатисфакцією повідомив, що в УКУ перші жінки-теологи завершили свою богословську освіту.

Єпископ Борис у своєму слові вказав, що найбільшим осягом XX ст. було не розщеплення атома, ані перші кроки людини на Місяці, а перемога над тоталітаризмом – нацизмом та совєтською ідеологією, – який зовсім хотів підкорити людину системі; комуністична ідеологія зводила людську особу до біомаси з ціллю змінити плян Божого створіння, однак, зазнала поразки.

В часі вечора пролунал „Многая кіта" на честь ювілята. Заступник голови УФА Галина Келер завершила вечір, розповівши про широку діяльність УФА та посвяту її членів. Вона завершила своє слово закликом до моральної та фінансової підтримки, просила присутніх гостей приступати до Владики Б. Ґудзяка, щоб з ним побесідувати та з приємністю проводити час при гостині.

Українська Федерація Америки складає 4,000 дол. на Єпархію УГКЦ в Парижі.

В керівництві ООЛ...

(Закінчення зі стор. 8)

лемкинею), та їхньою маленькою донечкою Надійкою.

М. Гованський перейняв керівництво від колишнього президента ООЛ Зенона Гальковича, який керував організацією протягом останніх 14 років і був нагороджений заслуженим статусом Почесного голови на знак визнання всіх його заслуг. На бенкеті конвенції ООЛ З. Галькович подякував членам ООЛ за партнерство протягом багатьох років, а також висловив вдячність Федеральній кредитній спілці СУМА – Йонкерс і Федеральній кредитній спілці „Самопоміч" у Ню-Джерзі за щедрі грошові подарунки, пожертвувані ООЛ тим вечером для підтримки її майбутньої діяльності.

Додаткову інформацію про ООЛ та Фундацію, в тому числі щодо контактів з новим керівництвом, чи як стати членом ООЛ, можна знайти на сайті: www.lemkoool.com. Запитання надсилайте на електронну пошту: editor@lemkoool.com"

Діяна Райлі – пресовий референт Організації Оборони Лемківщини.

ВИДАННЯ

Музична грань світового українства

Микола Мушинка

Професор Національного університету ім. Василя Стефаника в Івано-Франківську, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка Ганна Карась, є одним з найвизначніших музикознавців України. Її остання понад 1100-сторінкова книжка „Музична культура української діяспори" є першою монографією про нову галузь науки – „Українське музичне діяспорознавство" (Ucrainian musica diasporiana).

Зміст монографії розподілено на п'ять тематичних розділів та 22 підрозділи.

Перший розділ автор присвятила теоретичним та історіографічним питанням: що таке українська діяспора, хто досліджував її музичну культуру і де знаходиться її джерельна база, як формувалося закордонне українство і якими хвилями воно проходило в XX ст. Основна увага тут зосереджена на розгляді виконавського мистецтва українців за кордоном (хорового, вокального, інструментального, музично-драматичного), на творчості композиторів різних стилів і напрямків, на питаннях музичної освіти та музикознавства.

В другому розділі Г. Карась розглянула жіночі, молодіжні, земляцькі організації та їхній вплив на плекання української музики. Докладніше вона зупинилася на ролі Церкви в зберіганні духовних традицій і на діяльності окремих музичних товариств, хорів та театрів, які виникали в майже кожній країні, де жили українці більшими громадами.

У міжвоєнний період головним центром музичного життя української діяспори Г. Карась вважає Чехословаччину, де після Першої світової війни у таборах опинилось понад 20 тис. військовополонених українців. В них у рамках культурно-громадської діяльности виникали хори, оркестри, танцювальні колективи, театри.

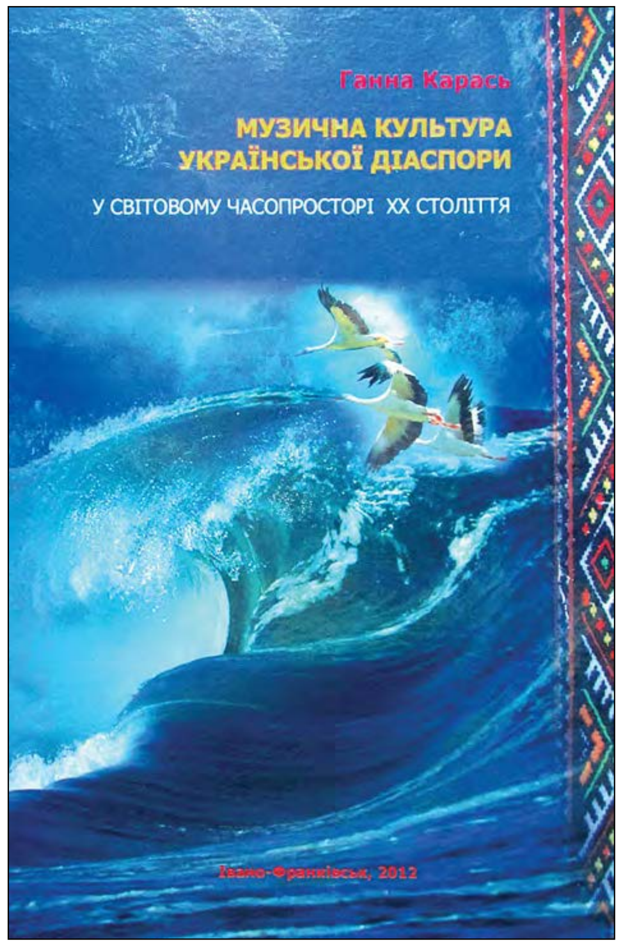
На початку 1920-их років музичним центром українців стала Прага, де були засновані три українські вищі навчальні заклади, а майже при кожному – музичні відділи. Найвизначнішим був Український педагогічний інститут ім. Михайла Драгоманова, в якому музика була на одному з перших місць. В недалеких Подебрадах діяла Українська господарська академія, а при ній – кілька хорів, оркестрів та театральних груп.

На високому рівні українське музичне життя було в країнах Західньої Европи, США та Канади вже до Другої світової війни. Автор дає про це переконливі докази.

У післявоєнний період майже вся українська музична еліта еміґрувала з Чехії спочатку в Австрію, пізніше – у Німеччину та за океан. І в Европі, і в Америці, і в Австралії діяли сотні українських хорів, оркестрів, десятки українських музичних товариств і навіть окремих українських шкіл та інститутів. Високу оцінку авторка дає українському музичному життю у Польщі (хор „Журавлі") та Словаччині (оперета Українського національного театру та Піддуклянський український народний ансамбль).

Третій розділ Г. Карась присвятила аналізі творчости композиторів діяспори в жанрово-стильових проєкціях. Домінуючим жанром вона вважає вокально-хорову музику композиторів Євсевія Мандичевського та Андрія Гнатишака (Відень), Нестора Нижанківського, Зиновія Лиска, Федора Якименка та інших членів „української музичної школи" в Празі, Стефанії Туркевич (Англія), Михайла Гайворонського, Олександра Кошиця, Павла Безкоровайного, Антона Рудницького, Євгена Садовського, Ігоря Соневицького (США), Степана Сп'єха (Німеччина), Івана-Богдана Веселовського (Канада), Павла Маценка, Юрія Фіяла, Мар'яна Кузана (Франція) та цілого ряду інших.

Перелік творів українських композиторів інколи переростає в окремі нариси, в яких автор перераховує і ті найдрібніші твори, подавши про них точні бібліографічні дані.

Обкладинка видання.

В четвертому розділі автор розглянула музично-педагогічну освіту та музикознавство української діяспори. З книги Г. Карась виходить, що де б у світі не були українці більшими чи меншими групами, вони в першу чергу будували церкви, а при них початкові школи, в яких, крім української мови, літератури та історії, основний наголос ставився на вивчення української пісні. Перша така школа на американському континенті була заснована у місті Шенондоа (США)

(Закінчення на стор. 11)

Про незвичайну людину – незвичайна книга

Роман Ференцевич

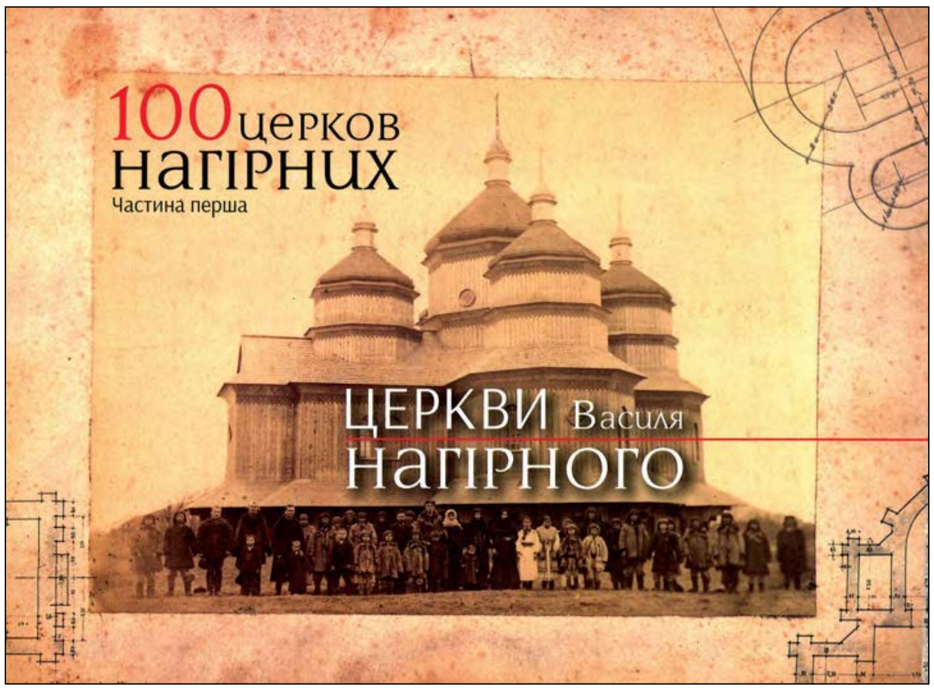
Тією незвичайною людиною є Василь Нагірний.

Хто він такий?

Ось як стисло, але напрочуд вичерпно знайомить нас з ним Василь Слободян, кандидат історичних наук зі Львова: „Народився Василь Нагірний у 1847 році в селі Гірне, в селянській родині. Освіту здобув у Технічній академії у Львові (1870-1871) та у Федеральній технічній школі Швайцарії в Цюріху (1871).

Після закінчення навчання залишився працювати в Цюріху на різних посадах в архітектурних і будівельних бюрах, зокрема в кантональному уряді. У Швайцарії працював до 1882 року, де, між іншим, був членом товариства „Славія", познайомився з діячами „Громади", зокрема з Михайлом Драгомановим. Знайомлячись з передовими методами господарського життя, з найкращим у тодішній Европі кооперативно-споживчим товариством Цюріху, В. Нагірний бажав втілити цей досвід у рідному краї.

У 1882 році він приїхав до Львова. Треба відразу відзначити, що В. Нагірний в житті був дуже активною людиною з чітко визначеною громадською позицією, і його праця не обмежувалася лише виготовленням проєктів, чи як тоді окреслювалося – плянів споруд. Він був відомим організатором українського громадського життя, засновником і довголітнім директором „Народної торгівлі", Товариства українських ремісників „Зоря", (забезпеченевого товариства) „Дністер", Товариства „Народна гостинниця", „Ремісничої бурси", Товариства українських слуг і заробітників „Труд", першим довголітнім головою руханкового Товариства „Сокіл" та інших. Довгий час працював головним редактором газети „Батьківщина", разом з Юліяном Панькевичем та Іваном Трушем заснував у Львові „Товариство для розвою української штуки" і був організатором його першої виставки у 1898 році. І попри свою величезну громадську роботу створив проєкти понад 200 церков, більшість з яких були зреалізовані, втілені в життя.

Обкладинка альбому „Церкви Василя Нагірного".

Отож таки незвичайною – погодьтеся – людиною був В. Нагірний. Як сучасній „золотоунітазній" Україні бракує людини такого покрою!

На пошану св. п. В. Нагірного – 20 вересня цього року у львівському палаці Потоцьких відбулася презентація незвичайної книги під заголовком: „100 церков Нагірних".

Цей розкішний альбом містить кольорові фотографії сучасного виду понад 50 церков, спроєктованих свого часу тим славетним архітектором. Книга ця є першою частиною видавничого проєкту, здійснюваного вже довший час групою з трьох відданих цій справі компетентних авторів, до якої входять: правнучка В. Нагірного – журналіст, публіцист і фотограф-мистець Христина Лев; спеціяліст Науково-реставраційного інституту у Львові, член Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць (ICOMOS) Василь Слободян; зберігач фондів архіву діячів мистецтва та культури у Львівській національній галерії мистецтв ім. Б. Возницького Наталка Філевич.

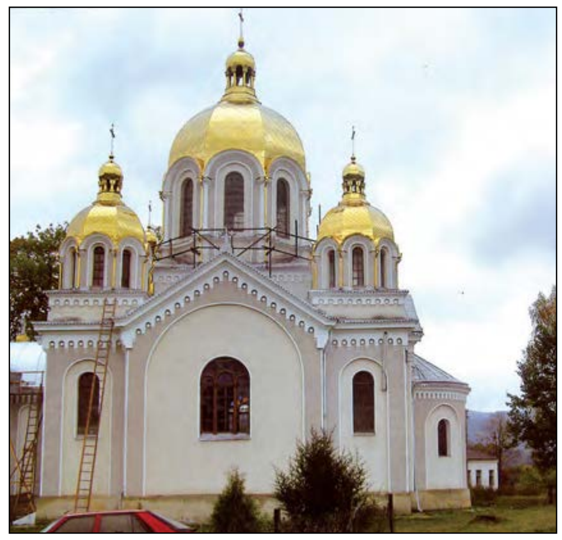
Ця трійця здійснила численні експедиції землями західної України й східньої Польщі, де обстежувала й фотографувала існуючі ще там церкви, проєктовані В. Нагірним.

До кожної фотографії такої церкви В. Слободян написав вичерпні наукові довідки та уклав повний список спроєктованих В. Нагірним церков. У цьому ділі допомагала йому Н. Філевич, бо частина проєктів церков, деякі документи і фотографії зберігаються в Архіві діячів мистецтва та культури Львівської національної галерії мистецтв, де вона працює зберігачем.

Альбом, макет і оформлення якого здійснив Ярослав Філевич, є справжнім шедевром поліграфічного мистецтва. Формат книги становить 12 x 8½ інчів і вона налічує 132 сторінки. Книга „100 церков Нагірних" – справжня подія на українському книжковому ринку. Залишається лише привітати з успіхом її творців та побажати їм творчого завзяття для успішного завершення другої частини запланованого ними проєкту.

Докладніші інформації про це видання і про можливість придбати його зацікавлений читач знайде за нижче поданим вебсайтом: www.NahirnyChurches.com або електронною поштою: 100NahirnyChurches@gmail.com.

Александрія, Вірджінія

Церква св. Миколи в селі Тухля, Сколівського району (1900).

Музична грань...

(Закінчення зі стор. 10)

в 1893 році. Поступово ці школи переростали у середні та навіть у вищі навчальні заклади. Українська музика в них завжди грала першорядну ролю, про що автор подає безліч фактів з різних країн світу. Найвищими установами плекання рідної мови і культури після Другої світової війни стали катедри та інститути українознавства при найпрестижніших університетах, а при них – музичні відділи. Їх кульмінацією стало заснування Українського музичного інституту в Ню-Йорку (1952), з численними відділеннями в США і Канаді.

Символом української музики на Заході стала бандура. В багатьох країнах засновувалися кобзарські курси, семінари, школи, капелі бандуристів, товариства бандуристів, а в США виходив навіть спеціяльний журнал „Бандура".

Авторка подає бібліографічні довідки про понад сто музичних педагогів з різних країн світу. На високому рівні за межами України у ХХ ст. була й українська критика та публіцистика.

Привертає увагу п'ятий розділ монографії, присвячений музичній культурі західної української діяспори ХХ ст. через призму „діялогу культур". Г. Карась розглядає тут взаємовпливи музичних культур української діяспори та автохтонного населення багатьох країн світу, показує значний внесок українців у світову музичну культуру. Тут вона, крім іншого, розглянула вплив української музики на культуру автохтонного населення країн світу, детально прокоментувала взаємини українських музичних товариств та окремих музик з аналогічними товариствами Австралії, США, Арґентини, Бельгії, Болгарії, Великої Британії, Греції, Данії, Ізраїлю, Еспанії, Італії, Канади, Німеччини, Польщі, Румунії, Франції, Чехії, Словаччини, Швайцарії, Японії та інших. В цих країнах вона згадує імена сотень українських музикантів, які працювали в театрах та музичних установах даних країн, очолювали музичні товариства, брали участь у музичних конкурсах, фестивалях, викладали в музичних школах. На жаль, в радянський період ті взаємини зовсім не досліджувались (з винятком т. зв. „прогресивних" організацій, тобто комуністичних). Праця Г. Карась і в цьому відношенні є піонерською.

Про величезну науково-пошукову роботу автора свідчить список використаних архівних джерел, який охоплює 891 позицію. Список наукових і публіцистичних праць, використаних в монографії, містить 3,798 одиниць (в тому числі 52 праці автора).

В окремий розділ Г. Карась виділила грампластинки та компакт-диски української музики (народні та авторські пісні, арії з опер у виконанні окремих вокалістів, хорів та оркестрів), починаючи вокальними творами Модеста Менцинського, записаними у Стокгольмі та Берліні 1910 року (44 грампластинки) і кінчаючи компакт-диском „Сучасні трансформації української музики", виданим у Канаді 1999 року.

Дослідникам цієї теми в добрій пригоді стане не тільки списки архівних джерел та літератури, але й іменний реєстр, яким закінчується монографія. Він охоплює 5,058 імен.

В цілому наукова праця Г. В. Карась справляє враження своєчасного і глибокого проникнення у серцевину важливої гуманітарно-культурологічної проблеми. Придбати її можна в авторки (76005, Івано-Франківськ, вул. Сорохтея 11-а, кв. 4, Карась Ганна Василівна – Ukraina) за 50 дол. без пересилки.

Пряшів, Словаччина

НОВИНИ НАУКИ

На добро громаді й майбутнім поколінням

ЕДМОНТОН, Альберта. – 20 вересня в Канадському інституті українських студій (КІУС) засновано Вічний фонд ім. Марії і Михайла Яцишиних – завдяки дарові з заповіту М. Яцишин з уставним капіталом 28,330 дол. На річні прибутки з фонду КІУС підтримуватиме проєкти, програми й публікації (друковані й електронні) та інші ділянки своєї діяльности, де є нагальна потреба.

Марія і Михайло Яцишини. (Фото: КІУС)

М. Яцишин (з дому Ващук) народилася у 1924 році на фармі в містечку Гафорд (провінція Саскачеван). Вона – донька українських іміґрантів, які перебралися до Канади через політичні й релігійні переслідування на батьківщині. Батьки виховали доньку в дусі глибокої поваги та духовної любови до землі своїх предків. З раннього віку Марія мріяла стати директором школи. Навчалася у тій самій однокімнатній початковій школі, в якій св. п. сенатор Павло Юзик був учителем. Марія закінчила Саскачеванський університет зі ступенями бакаляра гуманітарних наук та освіти. В університеті була членом Українського студентського клюбу. Учительську кар'єру розпочала в Саскатуні, де через добросердечність її порівнювали з популярним американським психологом Ен Лендерс. Переїхавши до Онтаріо, Марія працювала на різних учительських та адміністративних посадах, зокрема і як перша жінка-директор. У Торонто вона познайомилася і одружилася з Михайлом Яцишиним.

М. Яцишин народився в місті Бережани, в Україні. Йому запам'яталася зустріч членів його родини з Великим Митрополитом Андреєм Шептицьким, що мала неабияке духовне значення в його житті. Протягом Другої світової війни він брав участь у боротьбі за незалежність України й еміґрував до Канади в 1948 році. У Торонто працював для національної продовольчої мережі крамниць „Лаблавс".

Марія і Михайло Яцишини були активними в Українській католицькій церкві в Місісазі та в українській громаді Торонто. Марія була постійним членом Ліґи українських канадських жінок (Відділ св. Марії). Михайло був членом Братства колишніх вояків 1-ої дивізії Української національної армії. Вони вірили, що Бог щедро нагородив їх, і бажали віддячити своїй громаді й майбутнім поколінням.

КІУС

Виставка „Політичний плякат у Радянській Україні, 1919-1921"

„Вступайте до червоної кінноти!". 1920. Художник: Борис Силкін.

НЮ-ЙОРК. – 28 оригінальних плякатів, виданих у 1919-1921-их роках, представлено в Українському Музеї на виставці „Політичний плякат у Радянській Україні, 1919-1921", куратором якої є д-р Мирослав Шкандрій, професор слов'янських наук в Університеті Манітоби. Д-р Юрій Рибак та Анна Ортинська подарували ці плякати до постійної колекції музею. Стаття проф. М. Шкандрія до каталогу виставки дає історичне тло та докладну аналізу плякатів. 2 листопада д-р М. Шкандрій розповів про виставку та її експонати. Виставка триватиме до 2 лютого 2014 року.

Політичний плякат відіграв помітну ролю під час війни, що спалахнула в Україні після революцій 1917 року та повалення царату. Упродовж 1919-1921 років Червона Армія вела тут безперервні бойові дії з силами незалежної України під проводом Симона Петлюри, білими арміями російського генерала Антона Денікіна, польськими військами під командуванням маршала Юзефа Пілсудського. Політичний плякат став зброєю більшовиків в цій боротьбі.

Український Музей

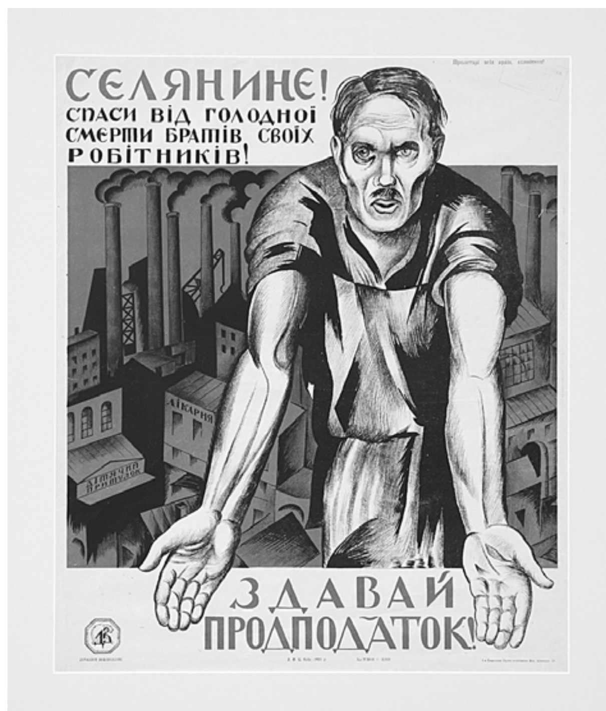
„Товариші селяни! Здавайте хлібний податок". 1921. Київ. Художник (правдоподібно): Олексій Маренков.

„Геть куркулів! Дорогу селянській бідноті! 1919. Київ.

„Шевченківське свято". 1920. Київ. Художник (правдоподібно): Михайло Бойчук. (Фото: Володимир Грицик)

„Селянине! Спаси від голодної смерти братів своїх робітників!". 1921. Київ.

Дж. Паєт...

(Закінчення зі стор. 1)

лим інтересам України і всіх її сусідів...

...Я дуже задоволений, що Україна покращила свої показники в рейтингу Світового банку щодо легкости ведення бізнесу, і аплодую чудовій роботі українського уряду, що зробив реформи своїм пріоритетом. Але ще багато треба зробити – адже недостатньо мати добрі закони на папері, вони мають бути втілені чітко і повністю. Доказом цього покращення буде прихід в Україну інвесторів з своїми ідеями і капіталами. Це прийде – я впевнений – але тільки завдяки наполегливій праці – вашій і ваших колег, аби змінити бізнес-клімат і сказати „ні!" беззаконню та залякуванням, через що наші комерційні стосунки значно менші, ніж повинні бути.

Ні, я не кажу вам всім задля цього піти і стати бухгалтерами чи правниками чи держслужбовцями. Я прошу вас робити те, що найкраще у вас виходить – спостерігати, вивчати, обмірковувати, а потім ділитися своїми думками з іншими. Вивчайте досвід Сполучених Штатів, Европейського союзу, вашої сусідки Польщі і великих нових ринків, як Мексика – як вони створили сприятливі для інвесторів правові режими, як вони зміцнили свої демократичні інституції, інституційно закріпили свою підтримку прав людини і розширили можливості для всіх громадян. Усвідомте, що це відбулося не за один день, що це забрало час, що довелося вивчити багато питань – питань, якими ви тепер можете скористатися і зробити висновки. Подумайте про те, як ви можете зробити внесок у майбутнє України...

...Як Посол США в Україні, я намагатимусь дивитися, що я і моя команда можемо разом із вами зробити у наступні три роки і опісля, щоб досягти цих цілей. Я дякую за цю можливість виступити сьогодні перед вами і готовий відповісти на питання. Дякую за увагу.

Весело було на святі села

Учасники концерту в Росохачі. (Фото: Василь Романчук)

Василь Романчук

РОСОХАЧ, Львівська область. – Село Росохач – найвіддаленіший закуток Сколівського району на Львівщині, медом пахне, а в чистій, мов кришталь, воді бурхливих струмочків, виграють сріблясті пструги-форелі. На тутешніх плаях можна побачити вайлуватого бурого медведя, прудких косуль і оленів-рогачів. А на розлогих полонинах багато цілющих ягід: темно-синіх афенів, яскраво-червоних кам'янок-брусниць, солодкої малини та запашної ожини.

У смерекових пралісах, в сухому листі чи ягіднику, заховалися гриби-боровики з товстою ніжкою і буро-червоною шапочкою. На зиму люди збирають цілющі трави: арніку, чебрець, центорію і медоносну дику конюшинку, неперевершений за своїми властивостями і смаком чай з яких додасть здоров'я дорослим і дітям.

Дорога до Росохача звертає з перевантаженої автомагістралі Київ-Чоп в бік Орявчика. Вузька асфальтівка змійкою збігає в село Мита, впритул якої в розлогій долині обабіч гірської річечки розкинувся Росохач.

Це карпатське село з майже 600-літньою історією має свої давні традиції і звичаї, які свято бережуть потомки бойківських ґазд. Окрасою Росохача є двоповерхова простора середня школа. А поруч – чепурний будинок з білої цегли, в якому розмістилися сільська рада, народний дім та бібліотека. Є в селі свої кравці, перукарі, шевці, стельмахи, столярі та ковалі. Майже на кожному обійсті є авто, вантажівка, трактор чи якась інша техніка.

Вже стало доброю традицією серед літа влаштовувати Дні села. Таке свято відбулося 15 липня 2012 року. Був чудовий літній день. У повітрі пахло сіном. Вранішню тишу сколихнув передзвін дзвонів столітньої церкви Покрова Пресвятої Богородиці. Святково одягнені йшли до храму люди. Була відслужена Архиєрейська Літургія за участю Владики Самбірсько-Дрогобицької Єпархії Михаїла та собору священиків з усієї округи. В особливому піднесенні був настоятель – митрофорний протоієрей о. Іван Бальковський, якому в цей день виповнилося 80 років. При комуністичному режимі він зазнавав утисків і приниження, але хрестив дітей, чинив таємні шлюби, бо всі церкви були зачинені. Центром святкувань став майдан між школою і сільською радою. Урочисту імпрезу відкрив сільський війт Василь Пилипчак, який два роки тому замінив на цій посаді свого батька Івана Пилипчака, що очолював громаду Росохача 12 літ. Присутні вшанували пам'ять односельчан, які загинули в боротьбі за волю України, і поклали квіти до Монументу слави, що в центрі села. Неподалік Росохача, на горі Шебеля, повстанці протрималися в криївці аж до 1956 року.

У програмі свята був турнір відбиваного м'яча, концерти учасників художньої самодіяльності Народного дому.

Допізна в Росохачі лунали пісні, музика, а молодь влаштувала цікаву забаву.

Пісенний подарунок для вчителів

Євген Цимбалюк

МЛИНІВ, Рівненська область. – Генеральний директор приватного підприємства „Аґро-Експрес-Сервіс" Сергій Костючко щороку організовує концерти за участю зірок української естради, Народних та Заслужених артистів України для педагогів Рівненської, Волинської та Тернопільської областей, де на понад 30 тис. гектарів господарює це підприємство. На концертах виступили Народні артисти України Степан Гіга, Наталія Бучинська, Василь Чепелюк, Державний академічний Волинський народний хор, популярний в молодіжному середовищі гурт „Дзідзьо". 12 жовтня вибір випав на Народного артиста України, оперну зірку світового маштабу Володимира Гришка. Концерт його участю на стадіоні „Колос" у Млинові став тісною сув'яззю високого мистецтва з вчительською місією – творити добре, світле й вічне.

Народний артист України Володимир Гришко.

В. Гришко виконав не тільки оперні арії, а й свої естрадні напрацювання з двох альбомів, недавно презентованих. З ним виступали чоловічий квартет „Лючіано", чоловічий вокальний квартет Волинської філармонії „Акорд", солісти Юрій Литвинюк та Ксенія Горчакова.

У Млинові звучали піснеспіви

МЛИНІВ, Рівненська область. – 4 серпня з нагоди 1025-річчя хрещення Київської Русі відбувся концерт духовних піснеспівів, який зібрав виконавців не тільки з Млинова, але й з інших областей. Була проведена виставка сакрального мистецтва з іконами, картинами, вишивками, різьбленням і навіть посудом. На фото: співає хор Свято-Михайлівського собору в Млинові. (Фото: Євген Цимбалюк)

На крилах української пісні

Євген Цимбалюк

РІВНЕ. – Парк довкола озера Лебединка, що в центрі міста, набув статусу співочим центром. Цьому сприяв започаткований торік і продовжений 4 серпня проєкт „Співанка". Любителі співу, але неодмінно українською мовою , збираються недільного вечора до одного гурту і розучують нові та призабуті пісні.

У парку зустрілися шанувальники української пісні. (Фото: Андрій Панасюк)

Отак господарюють в Україні

Євген Корецький

БОРБИН, Рівненська область. – Місцеві селяни не кооперуються, не здають земельних паїв в колективну оренду, а самотужки ведуть господарство. Сільський голова Анатолій Троцюк з сім'єю (у нього дев'ятеро дітей) гуртом обробляє 12 гектарів ріллі, має корову, три бики, 20 свиней. Петро Устимчук має шість гектарів поля, утримує три корови. У нього з дружиною Тетяною 12 дітей. Сім років він їздив на будівництво в Німеччину, привозив звідти елітне насіння картоплі, власними руками зібрав два трактори, зробив усякий реманент.

Наталія Луцюк має 10 гектарів поля, дві корови, чотири бички, 35 свиней, ставку робить на пшеницю та картоплю. Раніше мала також чималий клин цукрових буряків, але за низьку ціну стало невигідно його сіяти та обробляти. Цього року придбала трактора. Старший син Максим (а всього має п'ятеро дітей) на зиму переорав увесь лан, восени посіяли чотири гектари пшениці.

Практично в кожного господаря є моторизована техніка для обробітку землі. Лише за останніх півроку в селі з'явилося 10 придбаних тракторів. Має село понад 20 зернових комбайнів.

На обійсті Василя та Ольги Рабійчуків перебирають картоплю, збережену в кагатах. „Торік засадили картоплею п'ять гектарів, – розповідає О. Рабійчук, – зібрали доволі щедрий урожай – до 400 центнерів з гектара. Але водночас зіткнулися з проблемою – потрібні спеціяльні картоплесховища".

У Борбині не втратили хисту старанного господаря на землі.

Надія Лебідь, Наталія Луцюк та їхній внук і син Дмитрик біля свого трактора і коня.

ПОДОРОЖІ

Львівські замки – казкові і містичні

Після поїздки на Львівщину, яку у травні 2012 року для журналістів з різних реґіонів України організували Львівська обласна адміністрація і Національна спілка журналістів, я замислився над тим, чому всі ми так любимо давні замки і фортеці? Напевне, це йде з дитинства. Адже хто з нас не зачитувався казками і фантастичними пригодами, у яких герої обов'язково пов'язані з замками, привидами і королями. Тож кожен у своїй уяві малював свій замок і свою фортецю. Та замки Львівщини перевершують будь-які уявлення, бо вони водночас і справжні, і фантастичні.

Олександер Вівчарик

ЗАМОК СТАВ ТЮРМОЮ

Екскурсію „Золота підкова Львівщини" ми розпочали з Золочева. Генеральний директор Львівської ґалерії мистецтв Борис Возницький розповів, як 1986 року місцеве керівництво, по суті, передало йому Золочівський замок (звідти саме виселяли професійно-технічне учили-

Китайський палац Золочівського замку.

ще). Засукавши рукава, він взявся до роботи. Зараз на місці напівзруйнованих будівель постав цікавий, розкішний музей-заповідник „Золочівський замок" – відділ Львівської ґалерії мистецтв, пам'ятка історії і культури національного значення. Цю фортецю, яка поєднувала в собі функції оборони і житла, збудували за проєктом невідомого італійського архітектора ще 1634 року. Згодом вона повторила долю багатьох замків – стала в'язницею. Спершу австрійською, потім польською, згодом німецькою і радянською. Найбільша трагедія тюрми, як розповів Б. Возницький, трапилася 1941 року, коли радянські війська відходили, а німецькі наступали. Тоді служби НКВД розстріляли багато людей. Тіла спалили і закопали у рови на території замку.

На відновлення замків держава виділяє небагато фондів. Тож основну їхню частину дають меценати, закордонні українці.

Зараз у дворі замку відреставровано два палаци: Великий і Китайський. Відвідини Золочівського замку починаються з дивовижних полотен – зменшених копій величезних картин італійського художника Альтаконте (оригінали прикрашають стіни Олеського замку). Увагу привертає батальна картина „Битва під Парканами", на якій бачимо найстаріше зображення українських козаків. Знайшов їх ще у 1960-их роках на занедбаному складі в жахливому стані сам Б. Возницький. Нещодавно дві найбільші картини відреставрували польські реставратори в королівському замку у Варшаві. На цю справу відповідні европейські інституції надали 500 тис. евро. Вони виставлені для огляду у Великому театрі Варшави, а тоді їх теж привезуть в Олеський замок. Для цього в одній його залі стелю піднімуть на три метри.

У Золочівському замку зберігається велика колекція портретів XVI–XVII ст.

Насамкінець Б. Возницький повів нас до великих таємничих каменів. Їх він привіз з сусіднього села Новосілки. Тамтешні жителі лише подякували йому, бо були переконані, що від „сатанинських" каменів саме тільки лихо. На одному з них – шифр з латинських букв. Деякі дослідники припускають, що це „добро" належало орденові тамплієрів і, ймовірно, слугувало картою для знаходження їхнього скарбу.

МАЙЖЕ ЯК У ПАРИЖІ

Підгорецький замок розташований у селі Підгірці Бродівського району. Сюди їдуть туристи з усього світу, щоб помилуватися неймовірної краси замком. Його бачили мешканці колишнього Радянського Союзу в фільмі „Д'Артаньян і три мушкетери". Щоправда, у ньому він був Лувром.

Збудували цю перлину протягом 1635-1640 років під керівництвом фльорентійського архітектора Андреа дель Аква за участю французького інженера Гійома де Боплана, який у своєму „Описі України" розповів европейцям про Україну. Замовив будівництво коронний гетьман Речі Посполитої Станіслав Конєцпольський. Колись у замку вирувало життя, сюди з'їжджалися аристократи, европейські монархи. Недарма його називали „польським Версалем". У XVIII ст. польський маґнат Вацлав Жевуський збудував неподалік замку величезний заїжджий двір. Та поступово життя в ньому завмерло. У Першу світову війну замок пограбувала російська армія. Згодом тут діяв приватний музей князів Санґушків. З початком Другої світової війни князь Роман Санґушко евакуював більшу частину колекції. Замок остаточно занепав. Після війни в ньому містилася протитуберкульозна санаторія, що також не сприяло його збереженню. Проте найбільшої шкоди йому завдала пожежа 1956 року.

У 1997 році завдяки клопотанням Б. Возницького замок передали Львівській ґалерії мистецтв. Того ж року створено благодійний фонд відродження замку на чолі з Б. Возницьким. У фон-

Підгорецький замок.

дах ґалерії збереглися 85 відс. речей з замку, які музейники плянують туди повернути, а відновлений палац перетворити на музей інтер'єрів.

Підгорецький парк був побудований на рівні найкращих зразків так званих „італійських парків". Це найгарніший і чи не єдиний в Україні парк такого типу. Найбагатшою за оздобленням була друга тераса з фонтаном, партерами та мармуровими скульптурами з Італії. Зараз скульптур нема. За переказами, в радянський час їх вивезли до тодішнього Ленінграду.

Туристів ваблять леґенди про привидів. Кажуть, що ночами коридорами палацу полюбляє блукати привид так званої „Білої пані". Кілька років тому Підгорецький замок став справжньою лябораторією численних дослідників паранормальних явищ. Вражаючі висновки зробила команда популярної української телепрограми „Битва екстрасенсів". Усі 20 провидців одноголосно заявили, що замок просто-таки переповнений привидами! Згодом пам'ятку відвідали фахівці з авторитетної американської дослідницької групи „Мисливці за привидами". Провівши детальні дослідження за допомогою сучасної апаратури, американці впевнено зазначили: привиди є майже в усіх закутках палацу.

СКАРБИ В ОЛЕСЬКУ

Після споглядання такої краси, перенасичені враженнями, ми вже зовсім спокійно сприйняли Олеський замок. Між тим, він є найстарішим із збережених замків Галичини. Перша письмова згадка про нього датується 1327 роком. Засновниками замку вважають когось з синів галицько-волинського князя Юрія Львовича – Андрія

Олеський замок. (Фото: Олександер Вівчарик)

або Лева. Славиться ця архітектурна пам'ятка не лише своєю збереженістю, а й тим, що в її стінах народився найвидатніший польський король Ян Собеський. Наразі споруда виконує функції храму муз – з 1975 року тут діє філія Львівської картинної ґалереї, що розмістила в замку колекцію витворів мистецтва XIII-XIX ст. Щоб тодішня влада дозволила відреставрувати замок і відкрити в ньому музей, Б. Возницькому довелося встановити у його дворі пам'ятник Ленінові і замовити монумент Першій Кінній армії, хоч жодної битви в 1920 році в цій місцевості не було. Вражають габарити цього пам'ятника: довжина – 40 метрів, висота над автострадою – 30 метрів, вага – 100 тонн.

У музеї експонуються унікальні „брюсельські" шпалери XVI ст., французькі гобелени, голяндське ліжко 1620 року, стіл з Лувру, на якому з різних порід дерева викладена мапа Ізраїлю, прижиттєвий портрет бунтівного угорського князя Ференца Ракочі, якого немає і в Угорщині. Цікаво, що шпалери приніс у мішку ще за радянських часів молодий чоловік. Його бабця померла, і він прийшов продавати до музею її старі „килими", привезені з Австрії дідом у Першу світову війну. Отримав за шпалери кілька сотень радянських карбованців і був дуже щасливий. Між тим, важко й визначити їхню справжню вартість.

Та найціннішими, безумовно, є дерев'яні скульптури геніяльного скульптора Іоана Пінзеля, який працював у Галичині в XVIII ст. Його вважають найвидатнішим і найзагадковішим скульптором Европи всіх часів. От на усі ці дива і їдуть дивитися туристи з Европи. Сумно, але тільки п'ять витворів Й. Пінзеля вдалося врятувати Б. Возницькому в Городенці Івано-Франківської области. За радянських часів тамтешнє училище порізало їх на дрова. З 18 скульптур врятували п'ять. Між тим, зараз за одну таку скульптуру на світових авкціонах готові викласти 15 млн. евро.

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НА ЛЬВІВЩИНІ БУВ, ЯК УДОМА

Богдана Хмельницького вважають своїм земляком на Львівщині. Мало того, що він тут тривалий час перебував. Б. Возницький і його колеги переконані, що він тут ще й народився. Наприкінці XVI ст. батько майбутнього гетьмана Михайло Хмельницький жив у Жовкві на Львівщині, як службовець при дворі коронного гетьмана Станіслава Жолкевського. Пізніше він перейшов на службу до Яна Даниловича, власника Олеського замку. Коли ж Я. Данилович став корсунсько-чигиринським старостою, М. Хмель-

(Закінчення на стор. 17)

ЧИТАЧІ ПРО КНИГИ

Просте, але дуже щире слово

Тарас Гунчак

Переживши лихоліття Голодомору, сталінських репресій, Другої світової війни та довгої дороги в невідоме, залишивши Донецьк 1943 року, їхала валка шістьох чи сімох українських родин на селянських возах, переїхали Карпати та доїхали до Словаччини влітку 1944 року. Про цю частину подорожі Ілля Темертей написав поему „Дорога". Звідти німці забрали їх до примусової роботи в Баварії. Після війни родина Темертеїв пройшла той шлях життєвий, що й інші наші скитальці,

На новому поселенні Ілля Темертей знайшов працю і нею утримував свою родину. Писати він почав щойно на 79-му році життя. Його твори у формі поезії – це насправді невигадана історія його життя, любови, мрій та надій на краще майбутнє.

Про Україну І. Темертей писав, що „Богом то освячена земля!", і що

Україна – це наші сподівання,
Наша віра, слава і мета...
Вона для нас – пісні і мова
Мова мами, рідна, запашна.

Ось рядки з вірша „Українська Мати":

Мій народ – це біль мій важкий,
Це тривога за нашу Вкраїну...

У своїх творах автор часто згадує Донецьк та своїх земляків, між якими він виростав. Вже 1998 року написав І. Темертей твір „Футурологічне", в якому з надією пророкує світле майбутнє Донецька:

Поглянь! Ідуть сини донецькі.
Над ними – сонце і блакить,
І повна сили і надії
Їх мова радісно звучить.
Вони, як пісня над землею,
Вони повсюдно, вони скрізь!
Невдовзі піснею зі Сходу
Вся Україна продзвенить!

Звичайно, це було бажане майбутнє, що відповідало душевним потребам автора-донеччанина, вся творчість якого – це немов романтична пісня про свій нарід, свою Батьківщину, про родину в широкому розумінні слова, про яку він писав з великою любов'ю. Про цю любов і відданість читаємо у його поемі „Листи від Раї", присвяченій дружині і дітям.

У своїх творах І. Темертей також звертає увагу на етичність в нашому житті. Він немов освічує стародавню філософію перського Зороастра, пояснюючи життя як боротьбу двох космічних сил: світового добра та світового зла. Добро і Зло, за автором, творять світ, і людина не має іншого вибору, лише одне чи друге. В поемі, присвяченій Кості, автор закликає сина творити добро – допомагати народові, берегти традиції і звичаї:

І бережи вогонь священний мови,
Це кров народна, вилита з душі.

Про все пережите в роки сталінської тиранії дуже виразно дають читачеві відчути поеми І. Темертея „Хутір І" і „Хутір ІІ". Ця трагічна струна досягає апоґею в поемах „Рік 32-ій" та „Рік 33-ій".

Ці прості за літературною формою вірші І. Темертея вийшли окремою збіркою у київському видавництві „Неопалима купина" ще 2004 року, але за щирістю слова я сприйняв її як щось дуже свіже і радо прочитав її.

Четем, Ню-Джерзі

Митрополита А. Шептицького...

(Закінчення зі стор. 1)

1 листопада, Великого Митрополита вшанували нагородою ім. Яна Карського „За відвагу виявити турботу" – за те, що Митрополит Андрей відважно рятував українських євреїв від винищення, надаючи їм фальшиві документи і влаштовуючи їм притулок у часи, коли такі порятункові дії каралися смертю.

Нагороду, засновану для вшанування рятівників євреїв у добу Голокосту, отримав родич Митрополита А. Шептицького, проф. Єжи Вайман.

Антидефамаційна ліга в повідомленні нагадала, що Митрополит Андрей Шептицький (1865-1944), який очолював УГКЦ від 1900 року до своєї смерти, рішуче і відкрито виступав проти переслідувань євреїв у зверненнях і до вірян, і безпосередньо до нацистського керівництва. За його вказівками й під його керівництвом євреям видавали фальшиві документи, зокрема свідоцтва про хрещення, їх переховували в монастирях, кількох євреїв А. Шептицький переховував у своєму помешканні.

Він також написав листа керівникові СС Гайнріхові Гіммлерові, протестуючи проти вбивств євреїв і скаржачись, що до цього злочину змушують українських поліцаїв. А знамените пастирське послання Митрополита Андрея „Не убий", що гостро засуджувало криваві насильства щодо євреїв, зачитували в кожній церкві.

Як сказав, вручаючи нагороду, національний директор Антидефамаційної ліги Абрагам Фоксман, крім тих, кого Митрополит А. Шептицький врятував безпосередньо, мабуть, багатьох ще він врятував опосередковано, завдяки своєму твердому моральному голосові, що впливав на дії інших.

„Український націоналізм Андрея Шептицького, націоналізм співчуття й навіть любови до єврейських сусідів – це той націоналізм, який євреї всього світу приймають і підтримують", – наголосив А. Фоксман.

Нагороду „За відвагу виявити турботу" Антидефамаційна ліга встановила 1987 року; 2011 року їй присвоїли ім'я польського дипломата Яна Карського, який дав західньому світові одне з перших свідчень про винищення євреїв нацистами в роки Другої світової війни.

(Радіо „Свобода")

Львівські замки...

(Закінчення зі стор. 15)

ницький переселився до Чигирина, де Я. Данилович подарував йому хутір Суботів. Тож цілком імовірно, що Богдан Хмельницький народився у Жовкві, а дитячі роки провів в Олеську.

15 жовтня 1648 року сподвижник Б. Хмельницького Максим Кривоніс здобув Високий замок у Львові. Сам гетьман мав переможний бій під Гологірським замком, що у Золочівському районі. Пам’ятають його й інші замки і міста Львівщини. В Підгірцях і зараз можна торкнутися 400-літньої липи, під якою відпочивав Б. Хмельницький під час облоги замку.

Завершували подорож ми в Жовкві. Таких міст у світі небагато. Тут і зараз налічується 55 пам’ятників архітектури світового, національного і реґіонального значення. 1683 року під канонаду фаєрверків у місцевому величному замку приймав вітання з приводу перемоги над турками під Віднем король Польщі Ян III Собеський. Тут бували шведський король Карл XII та російський цар Петро I, українські гетьмани Іван Мазепа і Петро Дорошенко.

Уже стеніло, коли директор державного історико-архітектурного заповідника у Жовкві Володимир Герич розповідав нам про славу і занепад дивовижного міста, про те, як його зараз відроджують. Він говорив, а за його спиною на фоні фіолетового неба здіймалася колишня грізна твердиня. У її вікнах відбивалося світло ліхтарів і здавалося, що замок ожив, у ньому знову вирує життя, його коридорами походжають королі і гетьмани.

ПЕРЕЖИТЕ І НЕЗАБУТЕ

Тернистий шлях сім’ї Бобриків

Євген Цимбалюк

СТУПНО, Рівненська область. – У 1950 році за вироком влади була виселена до Сибіру сім’я Бобриків. Усе майно родини конфіскували, а їх самих вивезли до Хабаровського краю. Лідія Бобрик щойно народила дитя. Коли йому виповнилося 9 днів, мама змушена була взяти його на руки і податися етапом на заслання. Поруч з нею була донечка Марійка, на два з половиною роки старша від свого братика. Тепер Марія Кравець – учителька Млинівської районної гімназії.

Мученицька подорож до місця призначення тривала понад місяць. Чисельні пересильницькі пункти, нестача їжі, хвороби – все довелося пережити. На одній з станцій новонароджений застудився. Мама пішла до станційної охорони, аби попросити гарячої води для зігрівання дитини. У відповідь почула лайку та образи – „бандерівка“, „западенка“. Щоб заробити на хліб, довелося копати рови, пиляти дерева. Коли розливалася річка, поселення повністю затоплювало, доводилося жити на даху дерев’яного бараку. Тішило, що сім’ю не розділили, дозволили бути разом. 10 років перебування у Хабаровському краї позначилося болем – там родина залишила три могили. Померли маленький хлопчик, дідусь і шестимісячна Галинка. На межі життя опинилася й мама – Л. Бобрик. Її вдалося врятувати, вона жива й понині.

Коли надійшла звістка про смерть Сталіна, батько прошепотів дочці на вухо: „Тепер є надія повернутися додому, в Україну“. І так сталося. Правда, рідну хату забрали під крамницю, довелося усе будувати з нуля, у тому числі й оселю. М. Кравець закінчила фізико-математичний факультет Рівненського педагогічного інституту і з 1974 року працює у Млинові. З чоловіком Миколою Кравцем виховали двійко дітей, дочекалися онуків. Але спогад з раннього дитинства залишився, як незагойна рана.

Сім’я Бобриків у 1949 році перед виселенням у Хабаровський край.

Пам’яті вояка-патріота і жертводавця

Микола Галів

14 серпня 2012 року у Ню-Йорку відійшов у Божу вічність, на 92-му році життя, Борис Галаган – колишній вояк УПА, а згодом комерсант. Був він винятково скромною, чесною, товариською, доброзичливою і мило радісною людиною. За переконаннями і світоглядом – глибоко віруючий християнин і український патріот, за місцем у громаді – непересічний жертводавець на потреби таких першорядних українських установ й організацій, як Український Музей у Ню-Йорку, „Літопис УПА“, Києво-Могилянська академія у Києві, Український Католицький Університет у Львові й інші. Зокрема на Український Музей у Ню-Йорку покійний заповів понад 1 млн. дол.

Народився Б. Галаган у селі Лежахів на Ярославщині (сьогодні це територія Польщі) у родині Диких. При хрещенні одержав ім’я Осип. Отже, справжнє його ім’я і прізвище – Осип Дикий. Пізніші наші національні обставини змусили його жити під цим псевдом – Борис Галаган. Батьки дали йому добре релігійне і патріотичне виховання, й воно визначило увесь його життєвий шлях. Народну школу закінчив у містечку Сінява. Два роки навчався комерції, але повного курсу не закінчив, бо почалася Друга світова війна.

Після поділу Польщі Борис перейшов на захід, на німецьку сторону, перебивався тяжкою працею. Під кінець 1943 року одержав відпустку, приїхав до свого села і вже не повернувся до Німеччини. До речі, це був час, коли німецький фронт вже відступав на захід.

З того часу Б. Галаган включається у підпільну працю, оселившиись разом з другом „Чайкою“ у присілку Храпи, де виконував обов’язки кухаря для окружного проводу ОУН.

Весною 1946 року Б. Галаган став провідником новоорганізованого Куща ОУН у присілку Бали, між Молодичем і Сумачівкою. Це був час активних дій на тих теренах Української Повстанської Армії, які тривали декілька перших років по закінченні війни.

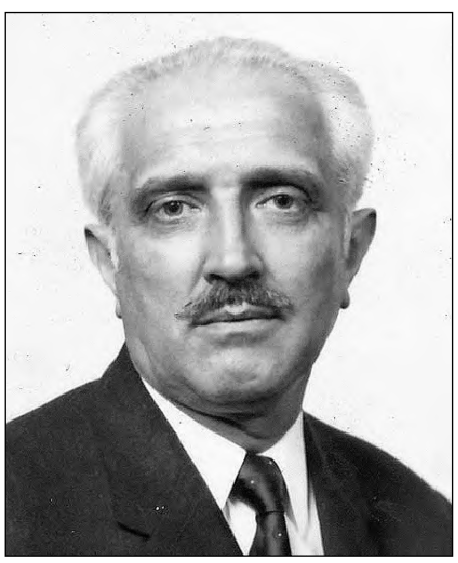
У 1947 році у складі збройного рейду Б. Галаган – „Ярко“, з групами „Жан“, „Плай“ і „Черемош“, пробивається на захід, до Баварії. Там провід Закордоних Частин ОУН розподілював вояків УПА по різних таборах. Б. Галаган одержав призначення до Мітенвальду, а як тільки зявилась нагода учитись, записався на учительський семінар.

З Німеччини еміґрував до США – спершу до Чикаґо, невдовзі переїхав до Ню-Йорку і там повернувся до своєї первісної професії – комерції, ставши, разом з Стефаном Савчуком, співвласником крамниці м’ясних виробів „Броди“ на Другій авеню. Крамниця успішно діяла кілька десятків років і закрилася аж тоді, коли потік постійних покупців зовсім змілів.

Належачи до дуже кмітливих людей, Б. Галаган умів успішно маніпулювати тяжко заробленим грошем. Вкладений у фінансову біржу „Стак маркет“ капітал помножився такою мірою, що Б. Галаган міг жити дуже розкішно. Натомість жив дуже скромно, як людина великої внутрішньої культури. Був надзвичайно жертвенний на українські цілі. Як колишній вояк УПА фінансував три томи „Літопису УПА“, щедро підтримував українські наукові інституції, особливо Український Музей у Ню-Йорку. Взагалі записував книгу свого нелегкого життя добрими ділами в ім’я рідного народу.

Ню-Йорк

Відійшов у вічність Іван Равлюк („Сербин“)

Св. п. Іван Равлюк („Сербин“)

З глибоким смутком сповіщаємо, що 26 жовтня відійшов у вічність довголітній провідний член Організації Українських Націоналістів Іван Равлюк („Сербин“). Він народився 6 квітня 1921 року в невеличкому покутському селі Орелець Івано-Франківської области. 10 вересня 1939 року склав приречення члена ОУН, в часи Другої світової війни працював станичним в селі Орелець та підрайоновим в Службі безпеки ОУН.

З створенням Дивізії „Галичина“ став її вояком, проходив вишколи у Франції. В 1948 році став членом Союзу українців у Великій Британії, де виконував різні провідні функції. Був членом Кураторії Бібліотеки імені Тараса Шевченка у Лондоні. У Світовому Конґресі Вільних Українців (СКВУ) був членом Секретаріяту, а в 1988-1993 роках – одним з заступників президента СКВУ.

Від 1949 року І. Равлюк був головою відділу в Единбурзі Об’єднання бувших вояків-українців у Великій Британії. У травні 1992 року на прохання проводу переїхав до Мюнхену, де був заступником голови Українського інституту освітньої політики, а з 18 жовтня 1999 року був головою інституту. 1993 року вперше приїжджав в Україну і з того часу мав ще 27 поїздок. Брав участь в міжнародних конференціях.

Був одружений в Марією Ольшевською, яка родом з Житомирщини, спільно виховали сина та двох дочок.

Провід та членство ОУН висловлюють глибокі співчуття родині та близьким Покійного. Низько схиляємо голови у доземному поклоні життєвому чину незламного патріота, взірцевого члена ОУН, прекрасного українця та світлої людини.

Нехай чужа земля буде Йому пухом!

Провід ОУН (б)

У другу сумну і невимовно болючу річницю
відходу у вічність мого найдорожчого і незабутнього
мужа, друга, воїна УПА,

СВ. П.

Романа Байляка - „Богуна“

заупокійні Служби Божі з панахидами будуть відправлені
22 листопада 2013 року в церквах:

Riverhead, NY	- у церкві св. Івана Хрестителя о год. 10-ій ранку
Ozone Park, NY	- у церкві Богоявлення о год. 9-ій ранку
Manhattan, NY	- у церкві св. Юра о год. 7:30 ранку
Івано-Франківськ	- у катедрі св. Воскресіння
Львів	- у катедрі св. Юрія

Про молитви за душу покійного просять засмучені:
дружина Анна - „Рома“ Байляк
і сестра Марія з родинами в Івано-Франківську.

Вічна Йому пам’ять!

З глибоким смутком повідомляємо
рідних, приятелів і знайомих що
в четвер, 31 жовтня 2013 року у Ню-Йорку
відійшла у Божу Вічність
наша найдорожча
Мамця, Бабця

СВ. П

Теодозія Дозя Кічоровська

народжена 12 серпня 1918 року. Одиначка у родині Олени Шумської (з роду Панківських) і отця Григорія Канди із села Мервичі, Львівського повіту, який був у той час священником-сотрудником в Ярославі, а згодом парохом у Михнівцях на Бойківщині та у Лішні під Дрогобичем.

Парастас був відправлений в понеділок, 4 листопада 2013 року в похоронному заведенні Arlington Benson Dowd в Ню-Йорку. Похоронні відправи відбулися у середу, 6 листопада у Ню-Йорку в Українській католицькій церкві Святої Покрови в Ozone Park, New York і також у Вашингтоні, 7 листопада в Українській католицькій святині Святої Родини. Тлінні останки Покійної були поховані 7 листопада, 2013 року на українському меморіяльному цвинтарі Cedar Hill Cemetery, Suitland, Maryland.

У глибокому смутку залишилися:

дочки Марія (Муся) Гузар з чоловіком Пітер Мавнтен із дітьми:
Ліда Неш і Деанна з чоловіком Гиан Вілла
Галина (Люна) з чоловіком Дейвидом Тейт
Марта (Тюня) з чоловіком Орестом Кебало із дітьми:
Андрея Кебало і Олена Кебало

син Роман з дітьми: Анна з чоловіком Себастіян Лангделл;
Михайло Кічоровський з дружиною Елисаветою Колендою; Юлія Кічоровська

Ближча і дальша родина в Америці, в Канаді, в Австралії, в Польщі і в Україні.

Замість квітів на могилу, родина просить складати пожертви в пам’ять Покійної на Українську Католицьку Освітню Фундацію (Ukrainian Catholic Education Foundation - UCEF, 2247 W. Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622; www.ucef.org та на Церкву Святої Покрови в Озон-Парку, Ню-Йорк, 97-06 87th Street, Ozone Park, NY 11416.

Вічна Їй пам’ять!

Шановні читачі! Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на Пресовий фонд!

Подбайте про Ваше завтра вже сьогодні!
Відкрийте рахунок ІРА,
щоб забезпечити своє майбутнє без турбот.
Нові вищі відсотки!
3.30% APY*